

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy sorra ..... 20 fillér.
Minden sorra ..... 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 167

KIADÓHVÁLYAL

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, május 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Befejezték a tanácskozást a delegációk.
- Rakovszky, a tisztek barátja.
- A csanádi püspök Aradon.
- Az autó-túra versenyzői Aradon.
- A lezárt vízvezeték.
- Befejeződtek az írás és olvasás vizsgák.
- Arad az adóemelék ellen.
- Négy milliós ármentesítési munkák.
- Az AAK. pünkösdi mérkőzése.
- Borzalmas hajókatasztrófa.
- Az aradi virágnap.

Az idegenek napjai.

Arad, május 29.

Szokatlan látvány elevenedett meg nálunk: az idegenforgalom. Ma talán még szokatlanabb, mint egyéb időkben. A kiránduló csoportok, amelyek Erdély felé, vagy a Vaskapuhoz utaztukban betértek Aradra is, egyre ritkábbak és bizonyára nem azért, mert az utazás ingere, vagy a látnivalók érdekessége csökkent, hanem egy igen kézenfekvő ok miatt. Az embereknek nincs pénzük otthon maradni, s még kevésbé van módjuk utazásokat tenni. A kongresszusok, amelyekből minden ünnepre jutott egy, hasonló ok miatt szintén meggyérültek. Addig még csak jó volt, amíg az iparosok, a kereskedők, a tisztviselők és mások az ilyen kongresszusokon panaszkodtak, a panaszok után pedig kedves bankettekhez ültek. Most már nem panaszkodnak. Most, a pünkösdre, mégis benépesül idegen arcokkal a város. A leg-

előkelőbb vendég: Glattfelder Gyula megjelenése is bizonyára sok idegent fog ide vonzani a bérnyelés kedves, méltósággal és hangulattal teli ünnepehez. Pünkösdi megálló tartanak a kárpáti tura-ut automobilosai is Aradon, a melyet a Marta-gyár, az autóbussz közlekedés és az egyébként is kifejtett automobil-közlekedés révén a vidéki városok között a legtöbb kapcsolás fűz a benzin-járművekhez. Ugyancsak ma fogadják az ország kereskedelmi iskoláinak tanárait, akik a kereskedő-városban bizonyára szintén otthonosnak érzik magukat.

Es ép azért, mert ritka, kétszeres örömet okoz az idegenforgalom. Eszünkbe jut erről egy adósságunk. Azt mondták: mire az ereklyemúzeum, a negyvennyolcas időknek értékes, beszédes emlékei nem lesznek a második emeleti szobákban összeszorongatva, hanem megfelelő keretbe téve, díszes tető alatt: akkor fogják felhívni arra az ország figyelmét, s akkor fogjuk idehívni a hazafiakat azok megtekintésére. A szabadságharc múzeuma már beköltözött a kulturpalotába, — de az akció, a mely a múzeum országos kultuszát megcsinálná, nem jelentkezik. Való, hogy a mai körülmények között annak erős hatása nem lenne; — de egészen elejteni azt nem szabad.

Ha még a rossz időkben szabad reménnyel előre nézni a következő évekre, amelyekben végre jobbra fordul az élet: akkor az idegen forga-

lom ápolása érdekében felszinen kell tartani a néhány év előtt, néhány év utánra tervezett aradi kiállítás tervét. Mikor, hány év múlva kerülhet az sorra, mellékes. A fő, hogy mire a a konjunkturák megváltoznak, ez a város az első között legyen, amely a kiállításához való jogot, alkalmat, államsegélyt és egyéb kellékeket megszerezze. Az aradi ipartestület különben, amint halljuk, működési programjában tartja ezt a nagy tervet.

Ma ez is, meg az előbbi is, időszzerűtlennek, meddő vágnak látszik. De az idegeneknek eleven, vidám nyüzsgése, — az idegenek azért jókedvűek, mert az utazó ember otthon hagyja a gondjait, — ez a kedves látvány eszünkbe juttatja a mi idegenforgalmunk szegényes, szervezeten voltát. Szinte igazán pünkösdi királyság nálunk az idegenforgalom. Pedig lehetne több annál. És ilyenkor kell, hogy eszünkbe jusson mindaz, a mivel a városfejlesztés ez oldalának adósai vagyunk. A mikor az idegenforgalmat nem látjuk, akkor nem tudjuk, hogy mit jelent annak a hiánya; hanem a mikor, nagy ritkán, részünk van benne, ne csak élvezzük, hanem gondoljunk arra, hogy milyen módokon kellene azt, ha nem is állandóvá tenni, — mikor leszünk mi ott, ahol a boldog olasz városok! — de legalább gyakran megjelentetni.

A szobaur visszajött.

Írta: Molnár Ferenc.

Bizony a háziur kertjén is meglátszott az október. Nem úgy, mint amikor lombos völgyekre, ritkuló erdőkre száll az első őszi köd, sokkal szegényesebben. A háziur kertjét különben is csak a töke iránt való tiszteletből nevezték kertnek a lakók. Háttul, a nagy udvar végében volt, szinte meghúzódott a szomszéd ház tűzfala alatt. Mint ahogy a palánk tövében kisarjadzik a gaz. Az a néhány elkényszeredett fa szomorúan vált meg a leveleitől. A bokrokon alig volt már zöld s mondom, oly szegényes volt az őszi a Teleki-utca nyole alatt, hogy inkább szánalom fogta el látára az embert, mint szomorúság.

Idehozta Terus Wagner urat.
— Ön talán már nem is emlékszik a háziur kertjére — mondta neki halkan.
Az ügyvéd megállt az első bokornál:
— Emlékszem, emlékszem.
Azzal besétáltak a kavicsos kis utra. Ez már a Terusék privilégiuma volt. Más lakónak tilos volt a kert, csak ők járhattak benne.
Terus leült a padra s valami félénk, szinte tiszteletteljes kacérsággal mosolygott Wagner urra:
— Üljön le mellém. Aztán mondjon már valamit. Ön igen sokat hallgat, Wagner ur.
Az ügyvéd leült melléje, de nem egészen közel hozzá. Igaz is, az ember sohase tudja,

hogy viselkedjék, amikor gyerekkori barátjával találkozik. Tehát félszegen viselkedett. Majd, hogy maga mellett érezte a friss, erős, leányt, bátrabb lett. Vézna, kis teremtes volt, amikor elváltak. Wagner ur úgy érezte magát, mint aki tíz forintot a takarékpénztárban felejtett, s férfikora delén visszakapja kamatos-tul — egész kis vagyon.

— Terus, — mondta neki — maga még emlékszik a háziur kertjére?
Terus csöndesen mondta:
— Furcsa most erről beszélnem, Wagner ur.
— Mondja csak: Pista.

Es most már könnyebben ment a beszéd. Wagner ur jogászkorában ott lakott ennek a leánynak az anyjánál. Régi dal két szobáról, két szobaurról, aki még a konyhának az árát is kifizeti. Még régiebb dal az özvegyasszonyról, aki lányával a konyhában lakik.

Most összekerültek. Wagner ur évek múltán meglátogatta őket. A mama nem volt otthon, s meg sem tegezték egymást mindjárt. A lelkükben az esztendőknél át még edesebbé érezt az elmúlt esők emléke. S úgy félték egymástól, annyira nem hitte az egyik a másiktól, hogy még akar emlékezni — hogy úgy köszöntötték egymást, mint idegenek.

Einéztek a szomszéd földszintes ház fölött a messziségbe. Es Wagner ur lelkében megszerkesztett a múlt, régi lázak elhalt melege járta át, most már beszélni szeretett volna,

sok-sok volt a mondanivalója. Közelebb ült a leányhoz.

— Terus, — mondta — itt mi szokszor ültünk.

Aztán hallgattak.
Mefogta a leány kezét, úgy melengette a magáiban s nagyon szép emlékek buzogtak fel a szívében. A leány félig lecsukta a szemét.

Az ügyvéd beszélt:
— Terus, én itt esőköltalak meg először. Akkor este, hogy itt jártunk éjfélig.

Csöndesen ráhagyta a leány:
— Igen.
— Aztán eső kerekedett, fújt a szél. Bemertünk. A mamád aludt és mi a konyhában ültünk. Terus, édes, mondd, hogy emlékszel...

— Emlékszem.
— Esküdtünk is.
Mosolyogtak erre mind a ketten s ez mutatja, hogy okos emberek voltak.

— Aztán azóta mi történt?
Terus kinyitotta a szemét, nézett, mintha az elmúlt éveket nézte volna, majd összehúzta a szempilláját, úgy gondolkodott és válat vont.

Igen egyszerűen mondta:
— Semmi.
— Szobaurak... semmi más?
— Szobaurak. Hol egy, hol kettő, de mindig szobaurak. Es én azóta szóba sem tudtam állni eggyel se.

Rakovszky, a tisztek barátja.

(Interpelláció a delegációban. — Tisza és Terstyánszky.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 29.

A delegáció teljes ülésén, a napirend előtt interpellációt intézett Rakovszky István a hadvezetőséghez a katonatisztek fizetésemelése érdekében és a katonaság és a polgárság közötti jóviszony ügyében. A közös hadügyi kormányzat képviselőjében Fogarassy Tamásy Árpád hallgatta végig az interpellációt.

(Rakovszky a parlamenti órségről.)

Az interpellációt hosszabb beszédben okolta meg Rakovszky István. Elitéli a hadvezetőséget; mert nem foglalkozott a kérdéssel komolyan, mivel az indítvány ellenzéki részről jött. Interpellációját azért mondta el, hogy a derék tisztikar végre választ kapjon létező ügyében. Nem az árulók, akik megtáborodnak a hibások, hanem a hadvezetőség, amely szivtelen katonáihoz. Vegyének példát a németekről. A szegény tisztek fizetésemelése van olyan fontos, hogy a dreadnoughtok építését kitolják néhány évvel. Vállalja azt az igaztalan vádat, hogy ugratni akart. Igen ugratott, de jóra akart ugratni.

Interpellációja második része a katonaság és polgárság közötti jóviszony helyreállításával foglalkozik. A katonai szervezetben a palotársaság nem maradhat meg. Szóváteszi Szmrecsányi György ügyét. A katonaság diszkvalifikálta egy nyilatkozatban a képviselőt. Ez eléggé el nem ítélt. De mi történt ezután? Tersztyánszky lovassági tábornok provokáltatta ugyanezért Szmrecsányi Györgyöt. Ezután következik a legérdekesebb dolog: kiderült, hogy Terstyánszkynek nem volt joga erre, de nem is volt alapja, mert Szmrecsányi a hadsereget nem bántotta.

Károlyi Mihály gróf: A katonák miért léptek ki az Országos Kaszinóból?

Rakovszky István: Tisza István gróf becsületbiróságával foglalkozik és a következő szövegű interpellációt terjeszti be:

1. Hajlandó-e a hadügyminiszter ur a kellő intézkedéseket megtenni, hogy azon jóviszony, amely addig a hadsereg és a polgárság között létezett és amely egyedül a katonailag szervezett parlamenti órség szereplése folytán megzavartatott, helyreállítható?

II. Mely időpontra várható a kilátásba helyezett és a hadügyminiszter ur által is szükségesnek elismert tiszti fizetéseknek emelése?

Mintha most fedezte volna föl, hogy nini, hü volt. Olyasformát is gondolt, hogy ez nemcsak rajta mult, hanem a szobaurakon is, de hát ezt még maga előtt is eltagadta. És rögtön elfogta a vágy, megkérdezni Wagner urtól, hogy övele mi történt azóta. El is kezdte:

— Mondd csak...

De megakadt.

Egyszerre észébe jutott, hogy hátha meg házasodott Wagner ur. Tudja Isten, ha úgy hallja valakitől, vagy újságban olvassa az eljegyzést, tán nem is bántotta volna a dolog. De érezte, hogy most fájna. Hogy miért, nem tudta. De fájna. És ettől a perctől fogva félt, hogy Wagner ur kérdés nélkül is mond valamit erről. Hirtelen — de már nagy zavarban — így szólt:

— Hogy megy az irodája? Sok a kliens?

— Kevés. De aki van, az fizet.

Most attól félt a leány, hogy a fizetéséről a jövedelemre kerül a sor, s szó esik a családi állapotáról. Érdeklődve kérdezte:

— És ha nem fizet?

Alkonyodott. A leány érezte, hogy Wagner ur keze egyre melegebb. Ugy elgondolta magában, hogy a mai este szép este. Ennyi idő után oly szép viszontlátni azt, akit valaha szeretettünk. De most már erősen bántotta a házasság ügye. Hogy egészen odasimult a fiúhoz, elgondolta: mily borzasztó volna, ha feleségéről kezdene beszélni. Titokban hirtelen egy kis imádságot

(A miniszterelnök válaszul.)

— Tisza István gróf miniszterelnök: Egyáltalában nem szándékozik részletesen válaszolni az interpellációra, csak kijelenti, hogy azon bizonyos kommunikét azért kellett közzétennie, mert perfid híresztelések terjedtek el arról, hogy közte, a hadügyminiszter és a hadtestparancsnok között ellentétek vannak. A hadtestparancsnok eljárását igen gavallérosnak és lovagiasnak tartja s azt remélte, hogy ez az incidens véget vet az eddigi félreértéseknek. Ami pedig az afféretet illeti, az a véleménye: lovagias ember, legyen katona vagy polgár, sértesért elégtételt ad. Egyebekre nem reflektál.

Ezután áttérték a napirendre. Erről és a delegáció berekesztéséről külön cikkben számolunk be.

A csanádi püspök Aradon.

(Glattfelder Gyula dr. bérmautja. — Előkészületek a fogadásra.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Bérmautjában szombaton délután érkezik Aradra a csanádi egyházmegye főpásztora, Glattfelder Gyula dr. püspök, aki a pünkösdi ünnepnapokon bérmaut az aradi minoriták plébánia templomában. Glattfelder püspöknek nem első látogatása ez Aradon, azonban itt tartózkodását és fogadását egyházi szempontból sokkal fényesebbé és jelentősebbé teszi az eddigi aradi tartózkodásainál az, hogy az egyházfő magasabb vallási funkció teljesítésére jelenik meg egyházmegyéje harmadik nagy városában.

A fogadtatás két részre oszlik: az este háromnegyed hétkor érkező püspököt a pályaudvaron Arad városa fogadja ünnepélyesen. A fogadtatásra nagyszámu katolikus hivenek kivül megjelennek a városi tanács tagjai, akiket a szabadságára távozó polgármester helyett Lőcs Rezső helyettes polgármester vezet. A püspököt Arad város területén Lőcs Rezső fogadja üdvözlő beszéddel. Glattfelder Gyula dr. ezután a város fogatján hajt be az Andrásytérre, ahol a püspök kíséretével a Szentháromság-szobor előtt fölállított sátorba megy, egyházi ornátust ölt magára. A diszeátorban üde zöld lombos és virágos oltárt készített Gásza Béla hitbuzgó aradi polgár. Innen teljes püspöki pompában vonul föl a templomba. A plébánia templom küszöbén lesz az egyházi fogadtatás. Monay Ferenc dr. plébános járul itt egyházi ornátusban a főpásztor elé, hogy az aradi

hívek és az aradi egyház nevében hódoljon. Az ünnepélyes fogadtatáshoz kivonulnak és az Andrásytéren sorakoznak az aradi iskolák római katolikus vallású tanulói is.

Este nyolc órakor a 33. gyalogezred zenekara Zellaer Sándor karnagy vezényletével szerenádot rendez a minorita rendházban időző püspök tiszteletére. A szerenádban Szablóczky János vezetésével a Máv. és Szárnyaskerek daloskör is részt vesz. Glattfelder Gyula dr. és kísérete ezuttal a minorita rendházban laknak aradi tartózkodásuk alatt.

Pünkösdi vasárnapján a főpásztor a fiukat bérmautja és pedig a délelőtt 7, 8 és fél 12 órai misék alatt a templomban, a 9 és 10 órai miséknél pedig a Szentháromság-szobor előtti sátorban. A bérmautás befejezése után a püspök a minorita-rendházban levő lakására vonul és ott a küldöttségeket fogadja. Elsőnek tiszteleg a püspök előtt a város küldöttsége, azután az egyházmegye területén számos kegyuraságot gyakorló állami jószágigazgatóság jelenik meg Glattfelder Gyula dr. előtt, majd az Oltáregyesület, az aradi hölgyek Mária kongregációja, a Katolikus Kör és az aradi katolikus népszövetség tisztelegnek küldöttséggel. Délután fél kettőkor a Központi Szállóban ebéd lesz a püspök tiszteletére, amelyre Zabor Andor tb. főjegyző még elfogad jelentkezéseket.

Délután a püspök látogatásokat tesz és öt órakor részt vesz a főreáliskolai Mária-kongregáció ünnepélyén, amelyet tiszteletére a liceum disztermében rendeznek. Este Urbán Iván báró főispán vacsorát ad az egyházmegye főpásztorának tiszteletére.

Hétfőn a püspök a leányok bérmautását végzi ugyanolyan rendben, mint vasárnap a fiukét. Az ünnepi misén az Oltáregyesület új zászlóját — amely a Söcherhag-cég kirakatában látható — szenteli be Glattfelder Gyula dr. A püspök hétfőn délután négy órakor utazik el Aradról.

A trónörökös lemondása. Bécsből jelentik: Ferenc Ferdinánd trónörökös letette az Invalidendank protektorátusát. A hír nagy feltűnést keltett, mert az Invalidendank egyike a legelső bécsi jótékony egyesületnek, amelynek a királyi család legtöbbje tagja volt és a király is gyakran adott nagyobb összeget az egyesületnek magánpénztárából. Hír szerint a trónörökös, a tudományos akadémiát, kivéve, összes portekturátusairól lemond.

— Megvárom... itt... veled... teveled. Te édes, jó, szép kis Terus...

Azzal megölelte, úgy, hogy még a térdük is összeérjen, szerelmesen s csókolta a nyakát, a szemét. És a leány érezte, hogy most ő tud jobban gondolkodni, ő a higgadtabb, a kevésbé izgatott. Arra gondolt, hogy az imént imádkozott s elmosolyodott a naivságán.

Ilyen gyorsan.

És amikor visszaadta a fiúnak a csókját s amugy leányos módra erősen átölelte a nyakát, magához huzva a fejét, szerette volna visszazivni az előbbi imádságát. Örömmel képzelte el otthon Wagner ur feleségét, akinek a férjét ő most itt tartja karjai között, csókolja, öleli. És kedve kerekedett megkérdezni Wagner urtól, hogy van-e felesége. Most már jól esett volna hallania, hogy igenis van, szegény. De megijedt. Félt, hogy azt fogja mondani: nincs. És ez — ha nem is bántotta — de kedvetlenebbé tette volna. Nem kérdezte.

Az ügyvéd az ajtóhoz ment, ráfordította a kulcsot. S amikor kipirulva, izgatottan, furesza tűzben égő szemmel jött vissza feléje, hogy megölelje, mondani akart valamit.

És hogy valahogy ki ne találjon sülni a nőtlensége — Terus, az okos és finomlelkű Terus a szájára tapasztotta puha, a munkától egy csöppet, de csak egy csöppet piros kezét.

mondott: „Édes jó istenem, add, hogy Wagnernek nincs felesége, ámen.“ Ezzel nyugodtabb lett. Az ügyvéd vállára hajtotta a fejét, s mintha a legtermészetesebb dolgot kérdené, szólt:

— Szeretsz még?

A fiu megcsókolta:

— Igen, igen, — mondta anélkül, hogy ajkát levette volna a leány ajkáról. Ugy suttogott, ajkát a leányéra nyugtatva, egyre komolyabb izgatottsággal, nagyokat hazudva:

— Mindig, mindig... rád gondoltam. Édes, édes Terus. Te drága.

Hűvös szél jött a Ferencváros felől. Egyszerre sok levél hullott le a fákról. Rájuk is hullott néhány, s otthagyták a ruhájukon. Szép őszi kép volt.

— Te drága — mondotta az ügyvéd. — Te édes. Menjünk be, mert hideg van. Te drága.

S azzal szinte fölemelte a leányt s vitte befelé, a jól ismert földszintes lakásba.

— Már nem lakunk a konyhában, — mondta a leány. — Az egyablakosba mentünk. Bementek az egyablakosba, ahol Wagner ur nagyon elérékenyült.

— A régi asztal — mondta. — A régi lámpa. A szekrény. Az óra...

Meggyújtották a lámpát.

— A mama csak kilenckor jön haza, Pista. Ugye, megvárja? És az ügyvéd, mint valami szerelmes gyerek, izgatottan dadogta:

VÁROS ÉS MEGYE

Befejeződtek az írás és olvasás vizsgák.

(A törvény liberális végrehajtása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Tizenkét napi munka után ma este nyolc órakor befejezték a bizottságok az írás és olvasás vizsgákat. Ma legnagyobb részt olyanok jelentkeztek vizsgára, akik az elmúlt napok valamelyikén be voltak idézve, de valamely okból nem jelenhettek meg. A törvény liberális végrehajtásának bizonyítéka ez is, amint-hogy valamennyi vizsgáztató bizottságról elmondható, hogy feladatukat a legnemesebb szellemben fogták fel és oldották meg.

Az ilyen korszakos jelentőségű és az ország alkotmányos szerkezetének alapjait megváltoztató reform, mint az általános választójog intézménye is, a törvény végrehajtóinak gondolkodását, a nép vezetőinek intelligenciáját is jellemzik. A belügyminisztertől lefelé mindenki úgy oldotta meg Aradon az írás és olvasás vizsgák kérdését, hogy arra a város büszke lehet. A miniszteri rendeletben hangsúlyozott liberális elvek a maguk egész szépségükben érvényesültek.

Mint azt megirtuk összesen 3309 egyén jelentkezett vizsgára, de csak 2109 vizsgázott. Igen tekintélyes szám ez is, mert tudni kell, hogy a hiányzók legnagyobb része, 704 ember, azért nem került a bizottságok elé, mert már a legszélesebb rétegekben is köztudomású lett, hogy a választói korhatár 30 év olyanoknál, akiknek az írás olvasás egyik legfőbb cenzusuk. 402 egyént azért nem bocsátottak vizsgára, mert rendelkezik a szükséges bizonyítvánnyal. A bizottságok 77 jelentkezőt megbuktattak.

A központi választmány most már rövidesen hozzáláthat a választói névjegyzékek elkészítéséhez és kiküldheti az összeíró bizottságokat.

Megfelebbezett közgyűlési határozat. A tanács ma tartott ülésén tárgyalta a közgyűlés ama határozatát, amellyel harminchétezer koronáig vállalt garanciát a Torna Egyletért, hogy ez tribünt építhessen. Kimondták, hogy felszólítják az egyletet, mutassa be a terveket előzetes jóváhagyás miatt, értesítik a pénzt adó Polgári Takarékoszt a közgyűlés határozatáról és kötelezik az egyesületet, hogy a végzett munkákról a számlákat mutassa be. A tanács ülése után azonban *Steinitzer Pál dr.* a közgyűlés határozata ellen felebbezést adott be a polgármesteri hivatalban és így annak végrehajtását a miniszteri döntésig fel kell függeszteni.

Százezer koronát jövedelmezett a vízvezeték. Az aradi kir. törvényszék polgári tanácsa ma foglalkozott a zár alá helyezett aradi vízművek 1912. évi zárszámadásaival, amelyet még *Weisz Lajos* ideiglenes zárgondnok terjesztett volt be. A kir. törvényszék a zárszámadásokat, amelyek 118,000 korona tiszta nyereséget tüntetnek fel, jóváhagyta.

Elutasított kérelem. Az aradi patrónászs egylet azt kérte a tanácstól, hetenként kétszer adjon ki egy-két kilogramm húst és havonta egyszer tíz kiló zsírt a hatósági husszékából a menhely részére. A kérelmet elutasították, de a husszék saját rezsijárain kiszolgáltathatja a húst és zsírt.

A színház renoválása. A téli színház renoválásának kérdése foglalkoztatta mai ülésében a tanácsot. Elhatározták, hogy még mielőtt a miniszter jóváhagyná a megszavazott költségeket, a munkálatokat vállalatba adják. Utasi-

tották a mérnöki hivatalt és a gazdasági széket a szükséges előmunkálatok megtételére.

A kulturpalota korcsmája. Ma érkezett le a városhoz a belügyminiszternek régóta várt leirata, melylyel megengedi, hogy a kulturpalota szutterénjét korcsma helyiség céljaira a város átalakítsa és bérbeadja. A tanács ma tartott ülésében intézkedett a bérbeadás előkészítése iránt. Utasította a mérnöki hivatalt, hogy tizennégy napon belül készítse el a költségvetést, a gazdasági széket pedig, hogy tartsa meg az árlejtést. A pályázat alternatív lesz, vagy a város, vagy a bérló rendezi be a helyiséget és e szerint változik a bérösszeg.

A mozi szabályrendelet. A törvényhatóság legutóbb tartott ülésén, mint ismeretes, megalkotta a mozisabályrendeletet és utasította a tanácsot, hogy a három mozi értékesítésére tegyen a közgyűlésnek előterjesztést. Minthogy azonban a szabályrendelet ellen felebbezést adtak be, a tanács bevárja a miniszteri döntést és csak azután foglalkozik az értékesítés kérdésével.

Befejezték a tanácskozást a delegációk.

(A külügyi vita vége. — Még egyszer a hármas szövetségről.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 29.

Rakovszky István napirend előtti interpellációja után a külügyi vitát folytatták a delegációban. *Andrássy Gyula* gróf megegyeztetten erősítette, hogy hiva a hármas szövetségnek, *Lovász Márton* és *Károlyi Mihály* megegyeztetten elmondották, hogy nekik nem kell a hármas szövetség, *Wickenburg Márk* osztályfőnök és *Tisza István* gróf a külügyminiszter politikáját védelmezték meg. A delegáció végül is elfogadta a költségvetést és este már az egyeztetések is megtörténtek: a delegátusok befejezték tanácskozásukat. A külügyi események, amelyek édes-keveset törődnek azzal, hogy a delegáció tanácskozik-e vagy sem, változatlanul bonyolódnak, hogy új anyagot adjanak — a következő delegációnak.

Szövetség az ántántal.

A külügyi költségvetéshez elsőnek *Lovász Márton* szólt hozzá: A külügyi politikának ma három fontos kérdése van: az albán, a román és a hármas szövetség kérdése. Albániában külügyi politikánk a legnagyobb kudarcot vallotta. Nagy érdeknek tartja, hogy Romániával való viszonyunk tisztázva legyen. Hatásos és nagyszabású erődtételeket kívánok Erdély határára. Ezt nemcsak sztratégiai szempontból tartom fontosnak, hanem azt hiszem, hogy készenlétünknek ez a demonstrációja üdítőleg fog hatni a nagyszabású hőbortba esett román közhangulatra. Akarjuk, hogy azok a bántó sérelmek, amelyek a hármas szövetségből ránk hárulnak, küszöböltessenek ki. Többen rámutattak előttem, hogy a hármas szövetség részéről gazdasági érdekeinket nagyon elhanyagolják és megkárosítják. Tagadhatatlan, hogy katonai készülődésünk Németországgal van kapcsolatban. Csordultig töltötte a poharat, hogy Németországnak a szövetségen kívülálló Románia sokkal kedvesebb, mint a magyar nemzet. Nem tartja lehetetlennek a hármas ántántal a szövetkezést, mert Oroszországgal csak a Balkán felett kellene megállapodni. Biztonságunkat Oroszországgal kötendő szövetségünk csak erősítené. Angliával való barátságunk megszüntetné azt az erőnkön felüli tengeri erőfejlesztést, amelyet most kénytelenek vagyunk kifejteni. Franciaországgal való barátságunk, megnyitná előttünk a gazdasági érvényesülés útját. A helyzet az, hogy nálunk nincs akadálya az új szövetségnek, ellenben nagy érdeke Németországnak, hogy ez ne jöjjön létre.

Válassz a külügyminiszter helyett.

Wickenburg Márk gróf szólalt fel ezután a külügyminiszter helyett. Reflektálni kíván az elhangzott kritikákra. *Andrássy Gyula* gróf kritikája nagyon objektív és méltányos volt. A

londoni konferencián előterjesztettük vitális érdekeinket és ezt elvileg el is fogadták. Figyelembe kell venni, hogyha nem ilyen eljárás tanusítottunk volna a krízis alatt, nem értünk volna el ilyen eredményeket. *Apponyi Albert* azt kérdezte, hogy milyen magatartást követelünk az orosz arbitrázszaal szemben. Ennek az adatait azért nélkülözi *Apponyi*, mert az arbitrázs nem történt meg. *Károlyi Mihály* gróffal szemben ki kell jelentenem, hogy a külügyminiszter sohasem mondta, hogy hajlandó volna expanzív politikát követni.

Wickenburg Márk gróf: Ami Németország vámpolitikáját illeti, meg kell állapítanom, hogy ebben ők saját érdekeik szerint járnak el. A panaszok, amelyek itt felmerültek, egyoldalú panaszok. Mindenesetre feladata lesz kereskedelmi politikánknak, hogy ezek a panaszok tárgytalanok legyenek. Határozottan vissza kell utasítanunk azt a vádat, mintha a német birodalom nem támogatott volna bennünket a balkáni krízis alatt. *Lovászival* szemben meg kell állapítanom, hogy nekünk is érdekünk a hármas szövetség. Ez nem akadályozza meg, hogy más államokkal is jó viszonyban legyünk.

Ezután *Rakovszky Béla*, *Rakovszky István* és *Windischgraetz Lajos* herceg feleltek röviden *Wickenburg* válaszára és fentartották álláspontjukat. Az elnök végül délutánra halasztotta az ülést.

Andrássy és Tisza vitája.

A delegáció délutáni ülését háromnegyed négy órakor nyitotta meg *Zichy Ágoston* gróf. *Andrássy Gyula* gróf röviden válaszol a külügyminiszternek. Elkerülhetetlen az a látszat, mintha *Tisza István* gróft a külpolitikai szempontok vezették volna a román tárgyalásoknál. Egész más, ha tájékozás szempontjából tárgyalt volna a románokkal, s más, ha mint miniszterelnök tárgyal. Elismeri, hogy a szandzsák területre nem volt történelmi jogunk, de érdekünk lett volna megvédeni. Az aktív politika még nem jelent agresszív politikát. Albánia határait teljesen hibásan állapították meg és ez az oka annak, hogy a fejedelem tehetetlen politikai presztizmusa csökkent. A hármas szövetséget elkerülhetetlennek tartja, de nem lehet figyelmen kívül hagyni az ellene elhangzó kijelentéseket.

Tisza István gróf: Jól tudja, hogy elhelyezkedésünkre nem egyetlen kombináció a hármas szövetség. A külügyminiszter helyesen járt el, mikor tartózkodó álláspontra helyezkedett. Az európai koncert megbontása végzetes lehetett volna. A román komitéval folytatott tárgyalásaira vonatkozólag kijelenti, hogy egész ténykedését illetőleg felelősséggel tartozik, mert a képviselő is felelős politikai ténykedéséért. Csodálkozik, hogy az az *Andrássy* vádolja őt következtelenséggel, aki a katonai és választójog szempontjából egészen másképp beszél, mint évekkal ezelőtt.

Andrássy Gyula gróf: A választójog nem tartozik ide, katonai kérdésekben tényleg más a véleményem mint évekkal ezelőtt, de ezt volt bátorságom kijelenteni.

Károlyi Mihály gróf: A hármas szövetségről elmondott kritikáját nem cáfolta meg a külügyminiszter.

Wickenburg Márk, *Rakovszky Béla* és *Nagy Ferenc* felszólalása után a költségvetést elfogadták és az ülés véget ért.

Az ülések befejezése.

A záró ülést fél 7 órakor nyitotta meg *Zichy Ágost* gróf elnök. *Szűllő Géza* bemutatta a négyes albizottság egyeztető jelentését, mely szerint a delegációk határozatai mindenben egyeznek.

Berchtold külügyminiszter köszönetet mond a delegációk munkájáért.

Zsilinszky Mihály gróf a kormányt és az elnökséget üdvözli, amit *Zichy Ágoston* gróf köszönt meg. Ezután az ülés a király éltetésével véget ért.

Arad az adóemelés ellen.

(Kereskedők és iparosok mozgalma. —
Érdekes nyilatkozatok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29

Az a hiradás, amellyel az Aradi Közlöny ma bejelentette a város polgársága ellen készülő merényletet: a keresi adónak halatlan mértékű, körülbelül negyven százalékkal tervezett emelését, talán nem érte teljesen váratlanul az érdekelt köröket, mert hiszen az ország minden részéről érkeztek már hírek a harmadosztályú kereseti adónak igen jelentékeny emeléséről. A negyven százalékos arányban tervezett adóemelés azonban olyan súlyos, elviselhetetlen és teljesen igazságtalan megterhelést róna Arad adózó polgárai, hogy az adóemelésnek ilyen tervével szemben máris teljes energiával sorakozik föl a város életének, ipari és kereskedelmi világának minden számottevő és irányító tényezője.

Az Aradi Közlöny munkatársai előtt ma az alábbi olyan nyilatkozatok hangzottak el illetékes tényezők részéről és ezekből azt lehet remélni, hogy a vezető egyéniségek és nagy testületek szembeszállnak kellő eréllyel az adóemelését forszírozó pénzügyi tisztviselőkkel. Ebben a kérdésben meg kell mozdulnia minden testületnek és elsősorban meg kell mozdulnia a város törvényhatósági közgyűlésének, hogy tiltakozó szavával védelmére keljen az existenciájukban megterhelt polgároknak.

Varjassy Lajos polgármesterhez

fordultunk első sorban, mert a polgárság a város vezetőségétől joggal elvárhatja, hogy ebben a kétségbeesztő helyzetben mellette áll és segíti megvívni a rettentő nehéznek ígérkező harcot.

— Sajnos nem leszek itthon az adókirovó bizottságok működése idején, mert holnap délután elutazom és három hetet szándékozom pihenéssel eltölteni Olaszországban. A magam részéről tehát aktívan nem folytathatok be az óriási adóemelések ellen meginduló akciót. Azonban nem mulasztom el, hogy az arra illetékes tényezők figyelmét felhívjam és a polgárság segítségére felszólítsam.

A polgármester távollétében, az ő helyettesére,

Lócs Rezső gazdasági tanácsnokra

hárul az a feladat, hogy az adóemelések elleni mozgalmat vezesse és úgy a törvényhatóság útján mint egyéb testületek talpra állításával szervezze. A polgárság nem is fog csatlakozni a helyettes polgármesterben, mint az az alábbi nyilatkozatából kitűnik.

— Remélem — mondotta — hogy az adóemelések nem lesznek olyan mérvűek, mint azt a javaslatok kontemplálják. Az adókirovó bizottságban aradi polgárok ülnek, akiket nem tévesztenek meg a nagy számok és akik azokat kellő értékükre fogják redukálni. Tudjuk mindnyájan, hogy úgy a lakás, mint a boltberek abnormálisan magasak Aradon és azok magassága abszolút nem indokolt. Ugyancsak aradi polgárok ülnek a felszólamlási bizottságban is, és ezek az urak is tisztában vannak a gazdasági helyzettel. A mai viszonyok közt adóemelésről beszélni is veszedelem.

Megteesszük a köteleességünket, a polgárság a város vezetőségét a törvény által megszabott keretek lehetőségéig maga mellett fogja

tálalni. Csak az érdekeltek is tegyék meg a magukét.

Varjassy Lajos dr. a kereskedelmi és iparkamara titkára

a következőket mondotta:

— Annak idején, a parlamenti tárgyalás alkalmával értesültünk már a készülő adóemelésről, mégis meglepődéssel vettük ezt ma tudomásul az Aradi Közlönyből. Természetes, hogy a kereskedelmi és iparkamara minden lehetőt el fog követni, hogy a kereseti adó bejelentett fölemelése ne történhessen meg a kereskedők és iparosok kárára. Céltalannak tartom azt, hogy e tárgyban fölíratot intézzünk a pénzügyminiszterhez, aki már az adójavaslatok tárgyalása alkalmával sem mutatott engedékenységset. Szerintem tennivalónk a kereskedők és iparosok megvédésére a következő:

Mint hogy az adókirovás a boltberek alapján történik, hivatalos áuratot intéz a kamara az adókirovó bizottsághoz, amelyben rámutatunk arra, hogy a boltberek az utóbbi években jelentősen emelkedtek, nincsenek arányban a rossz gazdasági konjunkturákkal és kiáltó az ellentét a kereskedő boltbérére és jövedelmére között.

Az adókirovó bizottság tagjainak egy része rendes vagy levelező tagja a kamarának. Ezeket személyesen fogjuk felvilágosítani a sérelmekről. Végül figyelemmel kísérjük majd, hogy kinek mely napon tárgyalják az adóját és levélben figyelmeztetjük az illetőt, hogy a bizottság előtt okvetlenül jelenjen meg és adja elő azokat, amiket fentebb kifejtettem.

Faragó Rezső, az Aradi Kereskedők Köre titkára:

— Azok a hírek, a melyek a fővárosban történt adóemelésről megjelentek, szinte előkészítették az aradi kereskedőket arra, hogy hasonló sors vár rájuk, miután aligha lehetett föltételezni, hogy a pénzügyminiszter az aradi kereskedőket jobban szeretné, mint a budapestieket. Mégis, a most közzétett adójavaslatok tartalma nemesak izgatottságot, hanem megütöztetést váltott ki. Vissza kell emlékezni arra, hogy már a három év előtt tartott adókirovás is a kereskedői adók jelentékeny emelésével végződött s ha valaki összehasonlítja, hogy milyenek voltak az akkori üzleti viszonyok és mennyivel rosszabbak most, — az megítélheti jogos-e a három év előtt már fölemelt adót ma újból magasabbra venni.

— Az Aradi Kereskedők Köre legutóbbi választmányi ülésén foglalkoztunk a védekezés módjaival. Ezek között természetesen, leghathatósabb az, hogy minden egyes kereskedő részen legyen, jelenjék meg az adója tárgyalásán és védekezzen a legrosszabb időben alkalmazott adóemelés ellen. Bizunk az adókirovó bizottságban, hogy az a polgárok érdekeit teljes energiával fogja megvédeni, még pedig az adókirovó-bizottságnak nemesak azon tagjai, akiket a város delegált, hanem azok is, akiket a pénzügyminiszter nevezett ki, miután ezeknek is nem a kincstár szempontjait, hanem az igazságot kell tekinteni. Óhajtott volna, ha — amint ez egy időben történt, — az adókirovó bizottság elnökének engedelmével minden egyes kereskedői szakma bizalmi embereket küldhetne ki a tárgyalásokra, akik vitás esetekben a bizottság tagjainak fölvilágosítást és bizonyítékot adhatnának arról, mennyire hanyatlottak a kereseti viszonyok. Védekezni óhajtottunk azon anomália ellen, hogy az adóreferens a tárgyaláson nem köteles bejelenteni, vajon felebbez-e, az utólag beadott felebbezésről pedig az adózó rendszerint nem tud és

csak arra eszmél föl, hogy a felszólamló-bizottság a már leszállított adót újra fölemelte.

— Mindenesetre szükséges az is, hogy az adóemelés kísérlet ellen a kereskedők testületileg is tiltakozzanak. Erre alkalom lesz az Aradi Kereskedők Körének június 7-én tartandó közgyűlése, amelyre kitűztük az adókirovás ügyét és a melyen a kereskedők nagy tömege fog kellő formában állást foglalni a kincstár tervei ellen, amelyek megvalósítása a mai körülmények között kiszámíthatatlan következményekkel járhatna.

— A leghathatósabb eszköz talán az lenne: bírják rá az adóreferenseket, a pénzügyi titkár urakat, hogy járják be valamely „forgalmas” napon az aradi üzleteket, olvassák meg, hogy hány vevő téved be, mennyi egy ilyen nap szomorú bevétel; nézzék ki a könyvek-ből, hogy mióta nem fizetnek és mennyire nem fizetnek az adósok; győződjenek meg arról, milyen nagyok ma is az üzleti kiadások a megosokkent haszonnal szemben, nézzenek a kereskedő lelkébe egy-egy ultimó idején, — és az így összegyűjtött impressziók után menjenek a kirovó bizottság elé, adóemelését javasolni!

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradi virágnap.

(Virágárusítás a korzón és a kulturpalota előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Még nem volt olyan élénken lüktető az élet Aradon, mint amilyen szombaton lesz. Dísz ad a városnak a Vörös Kereszt Egyesület virágnapja, amelyet a szegénysorsu tüdőbetegek javára rendeznek.

Aradon lesz az első virágnap és a rendezőség mindent elkövet, hogy az első vállalkozás teljes sikerrel járjon. A virágárusítás délelőtt 11 órától déli 1 óráig a korzónak a Szabadség-térről a Hungária-kávéházig terjedő részen lesz, amelyet piros kertünyök fognak szegélyezni. Az árusító hölgyek gardája margarétát kínál a publikumnak s egy szál virágért csak 10 fillért kérnek. Délután négy órától kezdve úgy a korzón, mint a kulturpalota előtt folytatódik a virágárusítás az előbb említett szerény formák között. Délelőtt 4 órától 6-ig a korzón játszik a katonazené, 6 óra után pedig a kulturpalota előtt sétáló közönséget szórakoztatja.

Vásárhelyi Janka elnöknő sok körültekintéssel állította össze a virágot árusító uraszonnyok és urleányok névsorát. Árusítani fognak:

Lócs Rezsóné és dr. Mülek Lajosné vezetése mellett (délelőtt a minorita-rendház előtt, délután a kulturpalotánál). Laczay Endréné vezetése mellett (délelőtt a Reinhart-butorkereskedés előtt, délután a kulturpalotánál). Ottovay Józsefné vezetése mellett (délelőtt és délután a Központi-kávéház előtt). Dr. Pozsgay Istvánné vezetése mellett (a Központi-kávéház és a Matzky-cukrázda között). Dr. Prohászka Lászlóné vezetése mellett (délelőtt az Atzél Péter-utca és a Zrínyi-utca sarkán, délután a kulturpalota előtt). Dr. Tisch Mórné, Kara Győzőné és Mayer Miksáné vezetése mellett (a Hungária-kávéház és a Matzky-cukrázda között). A vasutállomás előtt Szemere Kálmánné állomásfőnökné vezetése mellett fognak gyűjteni a hölgyek

(*) Az aradi kereskedők köre június hó 7-dikén vasárnap d. e. 11 órakor, a kör helyiségében tartja rendes évi közgyűlését, a melyre a kör tiszteletbeli, rendes és pártoló tagjait meghívják.

(*) Adomány. Singer József dr. nagyanyja, néhai Singer Izraelné koporsójára szánt koszoru megváltása címén 20 koronát adományozott a tüdőbeteg gondozó intézetnek, melyért köszönetet mond a tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete nevében Bácskai Béla dr. igazgató.

Életfogytiglani fegyház

Mágnás Elza gyilkosainak.

— Az esküdtek ítélete. — A tárgyalás második napja. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 29.

Két napos és sok részletében valóban izgalmas tárgyalás után ma késő éjjel kevéssel két óra előtt az esküdtriboróság ítélte a szerencsétlen, ékszerekben pompázó kurtizán gyilkosai felett és életfogytiglani fegyházba küldte a felbujtó Kóbori Rózsi szerelmesét, Nick Gusztávot.

A tárgyalás mai napjáról ezeket jelentik:

(A védők a tárgyalás elhalasztásáért.)

Pontban kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást Balogh György elnök. Egy esküdtt jelentkezett, hogy beteg és fölmentését kérte, helyét az elsőnek kisorsolt pótesküdt foglalta el. A bizonyítási eljárás, a tanúk kihallgatásának folytatása előtt Fekete Károly dr. védő indítványt terjesztett elő a bizonyítás kiegészítésére. Aczél ügyész Münnich Károly dr. egyetemi tanár és az időközben elhunyt Lehrer né férjének tanuként való kihallgatását kérte. Weisz Ödön védő megismételte a tegnap előjesztett elnapolási indítványt. A bíróság valamennyi előterjesztést elutasította és jegyzőkönyvbe vette a határozata ellen bejelentett semmisségi okokat.

(Gusztai és Rózsi szerelme.)

A bíróság azután folytatta a tanúk kihallgatását. Ma a védelem tanúi kerültek sorra, elsősorban Nick Gusztáv barátai, szállásadói és kártyapartnerei.

— Lénárt Károly szabósegéd — az első tanu — Nick Gusztávnak lakótársa volt, de nem érintkezett vele. Az emlékezetes péntek és szombaton éjjel Nick nem volt odahaza. Éjszakánként a Zala-kávéházban szokott kártyázni. Január tizedikén éjjel szintén nem volt odahaza. — Igaz, hogy egy éjjel Kóbori is ott aludt. — Igaz.

Horvát József péksegéd nyolc év óta mint rendes embert ismeri Nicket. Az utóbbi időben Nick nála lakott. Ha nem volt pénze, otthon maradt, de ha pénze volt, éjszakázott. Vasárnap délelőtt hazajött, lekonykolt az asztalra és elgondolkozott. Este százkoronást láttak nála. Ebből husz koronát le is törlesztett a kvártély tartozásából.

Aczél ügyész: Karácsonykor Nick munka nélkül volt? — Igen, de azzal biztatott bennünket, hogy a kedvese majd kifizeti a tartozását. — Mondta magának Nick, hogy elveszi Rózsi? Mondta. — Mit csinált Nick, mikor azt beszéltek neki, hogy Rózsi egy idegen fiatalemberrel látták? — Olyan féltékeny volt, mint egy bolond.

Horváth Józsefné az előbbi tanu felesége, elmondja, hogy Nick nála lakott. Kóbori Rózsi mondta, ha nem fizet Nick, majd ő fizeti meg a kvártélyt.

Weisz védő: Igaz, hogy Kóbori panaszkodott Nickre és azt mondta, szabadulni szeretne tőle. — Ez igaz.

Rauchmaul Hugó hársfa-utcai vendéglős elmondja, hogy Nick nála szokott étkezni. Csak néha maradt adós. Négy-öt koronával. Egy vasárnapi napon százkoronást váltott és ebből fizette ki a tartozását. Ez nem volt gyakori, mert azt hallottam, gazdag szeretője van.

(Az elcsereált kalap.)

Varga János bronzműves volt a következő tanu. Szintén a Rauchmaul-vendéglőben szokott étkezni. Őt bizta meg a vendéglős, hogy Nick ékszerét vigye el a zálogházba.

Ernst Mihály kávésnak Nick szintén kínált egy ékszert megvételre. Ő megbecsültette előbb az ékszert, de nem vette meg, hanem negyven korona kölcsönt adott rá. Az ékszerész nyomában ezután eljött és figyelmeztette, hogy egy péksegédnek nem lehet ezeröt száz koronás briliáns ékszere. Erre mindjárt jelentést tett a rendőrségnek. Nick állandó vendége volt és állandóan nagy és gazdag örökségről beszélt.

— Még meg kell mondanom azt is, hogy Nick kölcsönkérte Weisz Jenő nevű péksegédnél a kalapját és ebben követte el a gyilkosságot.

Nick: Ennek a kalapcserének nem volt semmi különösebb oka.

Fekete védő: Megmondta Nick, mért cserélte a sapkáját? A védelem szeretett volna kitérni erre a körülményre, de a vizsgálóbíró által akadályozva volt...

Elnök félbeszakítja: Kérem, ne tessék ezt firtatni, mert erősebb rendszabályokhoz fogok nyulni.

Nagy vita támadt, megeskessék-e a tanut. A bíróság úgy döntött, hogy nem bocsátja esküre Ernstet. A védők ezután a sapkacserélő Weisz beidézését kérték. Ezt a bíróság el is rendelte.

(Orvosszakértők a vádlottakról)

Mialatt az új tanu telefonon behívták, a bíróság a védők újabb elnapolási kérelmét visszautasítva Németh Ödön dr. törvényszéki elmeorvos szakvéleményét hallgatta meg. Németh dr. elmondta, hogy Nicket harminc napig figyelte meg. Nick nyugodt természetű ember, a kérdésekre meggondoltan, értelmesen felelt, látszik, hogy sokat olvasott. A cselekményt tudatosan, tervszerűen készítette elő, mindezek azt bizonyítják, hogy teljesen épelméjű.

Tárnok Béla dr. esküdtt a vádlottak szerelmi viszonyának, a lelki állapotra való befolyásáról érdeklődött.

— Semmiféle patológikus tünete ennek nem mutatkozik.

Fekete védő: A nemi gerjedelem befolyásolta-e az akarat elhatározási képességét? — Nem.

Kóbori Rózsi sem most, sem a tett elkövetése előtt elmezavarban nem szenvedett, legfeljebb etikai, erkölcsi fogyatékoság konstataható nála.

Egy esküdtt: Nem hisztérikus-e Kóbori Rózsi és nincs-e Nicknek szuggéráló erejű befolyása?

A szakértő: Nincs. A nő erős akaratú.

(Befejezik a tanukihallgatást.)

Eközben megérkezett Weisz Jenő, a telefonon beidézett új tanu, akinek kalapját Nick a gyilkosság előtt kölcsönkérte.

— Nicket kilenc év óta ismerem és úgy tudom, hogy jó ember, — kezdte vallomását Weisz Jenő. — Egy csütörtöki napon megszólított, hogy neki csak sapkája van és egy kalap kellene neki, adjam neki kölcsön sziveségből a kalapomat. A másnap, pénteken reggel oda is adtam, szombaton reggel Nick visszaadta.

Elnök: Nick, miért kérte kölcsön a kalapját?

— Az okot nem tudom megmondani — hangzott a válasz. — Vagy talán azért, mert nem akartam a menyasszonyomhoz rossz sapkában menni.

Az elnök utasítására Nick felpróbálta a sapkát és a kalapot. A kalap egészen altakarta

az arcát, a sapkában nagyon szegényes kinézésű volt.

A tanut megeskették vallomására és ezzel a tanúk kihallgatása véget ért.

Aczél ügyész ezután még egy részletkérdést akart tisztázni.

— A védő konstataálni akarta — ugymond — hogy a gyilkosság éjjelén volt-e jégzajlás. Itt van a folyamhajózási társaság levele, amely szerint nem volt jégzajlás. Ezenkívül kérem felolvasni Kóbori Rózsi szerelmes levelét.

Elnök: Ezeket a leveleket nem olvassuk fel.

Weisz védő: Én azoknak a leveleknek a felolvasását kérem, amelyekben Nick folytonosan pénzt kért Kóboritól. Az elnök felolvas egy zárt levelet, amelyben Nick találatát kért, de azt írja, hogy nem pénzt akar.

(Ketten tettük az egészséget.)

Az elnök végül újra Kóborit szólította:

— Hogy kerültek ezek a piperetárgyak a holmijai közé? — Véletlenül. — Hát ez a kártya? — Nem tudom. — Nem mozdult meg a lelkiismerete? — A Gusztai mondta, öljük meg, én azt mondtam, csak raboljunk! Szívesen odaadom a kulcsot. — De hiszen akkor másnap letartóztatták volna. — Megszökött volna az idegen légióba. — Hát Afrikába akart szökni. Hiszen akkor magát itthon hagyta volna. — Azt mondta, hogy pénzzé teszi az ékszereket és később visszajön. — Maga azt hitte, nyugodtan beülhet a vagyonba? — Engem ő vett rá mindenre. — Mire? — Hogy mutassam meg a lakást. — Maga nem akar lelkiismeretesen beszélni.

Kóbori sirva fakad: — Ketten tettük az egészséget.

— A hullát is ketten öltöztették más ingbe? — Igen.

Nick Gusztáv: Kóbori bujtott fel engem. Csütörtökön kezdett rábeszélni, de ekkor nem voltam hajlandó. — Mikor határozta el mégia magát? — A tett előtt tíz-tizenöt perccel. Ő vezetett a hálószoba ajtaja elé és kényszerített, hogy menjek be. Ő az előszoba ajtaja előtt állott s utánam nyomban bejött ő is.

Az elnök ezután a bizonyítási eljárást befejezettnak nyilvánítja és felszólítja az ügyészt a kérdések előterjesztésére.

Ezután Aczél királyi ügyész előterjesztette kérdéseit, melyekkel szemben a védők enyhébb kérdések föltevését kérték. A kérdések megszövegezését az elnök délutánra halasztotta.

(A kérdések.)

Délután öt órakor nyitja meg a tárgyalást Balogh elnök. A tárgyalás megnyitása után Mikovich táblabíró felolvasta a bíróság által megállapított és az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét, amelyek a következők:

Első csoport. Első főtenykérdés:

Igaz-e, hogy Kóbori Rózsi vádlott 1914. év január hó 8-án a késő délutáni órákban, szolgálatadójának, Turcsány Emiliának Budapest Margit rakpart 46. sz. alatt levő lakásába, Turcsány Emilia távollétében Nick Gusztáv vádlottat bebocsátotta, s neki a lakást, fényűző berendezését asszonyának hálószobáját, abban ágyát és alvóhelyét, valamint a szobában volt pénzeszközöket mutatta és elmondotta, hogy asszonyának sok pénze és értékes ékszere van, megmutatta azt a helyet is, ahol asszonya a szekrény kulcsát eldugva tartja. Ennek megtörténte után Nick Gusztáv vádlottat a cselédszobába visszavezette és ott kijelentette, hogyha ő férfi volna, már rég eltette volna láb alól asszonyát s felhívta, hogy ő tegye meg. Nick Gusztáv vádlottnak arra a kijelentésére, hogy a vér-

től irtózik, azt felelte, hogy a megfojtásnál nincs vér. Kóbori Rózsi vádlott ezzel a kijelentéssel Nick Gusztáv vádlottat rábeszélési iparkodott-e Turcsány Emília megölésére, amely terv megbeszélésére másnapra hívta és azt mondotta neki, hogy megérkezését a konyha ajtón jelezze. Igen, vagy nem?

Második főténykérdés:

Igaz-e, hogy Kóbori Rózsi vádlott meghívása folytán Nick Gusztáv vádlott 1914. január 9-én este 8 órakor újra megjelent, amikor 6 Kóbori bebocsátotta, egy spanyol fal mögé helyezte el és 6t stoppolás közben rábeszéléssel, biztatással és annak hangoztatásával, hogy 6 úgy csinálja a dolgot, miszerint neki bántódása nem lehet, rávette arra, hogy Nick Gusztáv vádlott Turcsány Emiliát, mikor az ágyban feküdt, megfojtással életétől megfosztotta, amely cselekmény véghez viteléhez neki egy törülközőt adott, azután háromnegyed 9 órakor kezintéssel tudtára adta Nicknek a tett végrehajtására alkalmas időpontot, ki is erre Kóbori Rózsi által követve Turcsány Emília hálószobájába ment, ott az ágyban fekvő és ujságot olvasó Turcsány Emiliára vetette magát, azt előbb jobb, majd bal kezével torokon ragadta, torkát összeszorította, miközben Kóbori Rózsi vádlott az éjjeli szekrényen levő villant eloltotta s Turcsány Emília leesvén a padlóra fulladás következtében néhány perc múlva meghalt. Igen, vagy nem?

Ha akár az első, akár a második kérdésre, avagy mindkettőre hétnél több igen, akkor: harmadik főjogkérdés. Kóbori Rózsi vádlott akár az első, akár a második kérdésben leírt módon Nick Gusztáv vádlottat szándékosan rábeszélte-e ama cselekményre, amellyel ez Turcsány Emiliát előre megfontolt szándékkal megölte. Igen vagy nem?

Ha négynél több szavazat nem, akkor negyedik kiegészítő főjogkérdés:

Kóbori Rózsi vádlott akár az első, akár a második kérdésben leírt módon reábirta-e Nick Gusztáv vádlottat ama cselekményre, hogy ez Turcsány Emiliát szándékosan, de előre meg nem fontolt szándékkal megölje. Igen vagy nem?

Második csoport első főkérdés. Igaz-e, hogy Kóbori Rózsi vádlott akár egyedül, akár Nick Gusztáv vádlottal együtt Turcsány Emília megölése után, ennek pénzekrényét felnyitotta, a benne talált pénzt maga vagy társa részére elvitte. Igen vagy nem?

Második főjogkérdés. Kóbori Rózsi vádlott a fenti kérdésben körülírt cselekményével idegen ingó jogtalan eltulajdonítását szándékosan követte-e el. Igen vagy nem?

Ha erre, valamint az első csoport negyedik főjogkérdésére hétnél több igen, akkor harmadik kiegészítő jogkérdés:

Az első csoport negyedik főjogkérdésében körülírt szándékos emberölés a második kérdésben körülírt rablással együtt követett-e el? Igen vagy nem?

Harmadik csoport. Első főténykérdése. Ugyanaz, mint a Kóbori Rózsi-ra vonatkozó első csoport első kérdése a következő bővítéssel: Ugyanaznap este bebocsátást nyert, s míg Kóbori Rózsi vádlott urnőjénél volt, magát ezalatt elhatározta. Igen vagy nem?

Ha erre a kérdésre igen, akkor második főjogkérdés: Nick Gusztáv vádlott a fent körülírt cselekményt előre megfontolt szándékkal követte el. Igen, vagy nem?

Ha nem harmadik főjogkérdés: Nick Gusztáv vádlott a fent körülírt cselekményt szándékosan, de előre meg nem fontolt szándékkal követte-e el? Igen, vagy nem?

A negyedik csoport első kérdése a rablásra vonatkozik Nick Gusztáv vádlott illettőleg, ugyiszintén a második főjogkérdés és a harmadik kiegészítő jogkérdés is.

A kérdések feltevése ellen az ügyész és Fekete védő semmiségi panaszt jelentettek be, Weisz Odón védő tudomásul vette.

(A pörbeszédék.)

Ezután megkezdődtek a pörbeszédék.

Aczél királyi ügyész késő estig tartó beszédében igazságos és szigorú ítéletet kért az esküdtektől. Ekkor Weisz Odón dr., Kóbori védője kezdte meg védelmét, majd féltizenegykor este Fekete Károly dr., Nick védője vette át a szót és éjfélutánig beszélt.

(Az ítélet.)

Félegy felé járt már az idő, amikor Baloghy elnök zárt tárgyalásban megtartotta rezüméjét és az esküdtek az elnökkel együtt tanácskozássra vonultak vissza.

Határozatukat — mint tudósítónk éjjel két órakor telefonálja — negyed kettőkor hirdette ki az elnök.

Kóbori Rózsi mint felbujtót bűnösnek mondták ki a január 9-én elhatározott szándékos emberölés büntetében és ezzel kapcsolatos rablásban.

Nick Gusztávot pedig mint tettestársat ugyancsak szándékos emberölés büntetében és rablásban.

A bíróság a legsúlyosabb büntetést életfogytiglani fegyházat mért ki Kóborira és Nickre, akik sápadtan hallgatták végig az ítéletet.

VIDÉK.

Négy milliós ármentesítési munkák.

(Uj belvízszabályozások.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 10.

Tegnap tartotta közgyűlését kisjenői székében az Aradmegyei ármentesítő és belvízszabályozó társulat Kokas József királyi tanácsos, uradalmi felügyelő elnöklésével. A közgyűlés újabb vízszabályozó művek előkészítésével foglalkozott és összesen ötvenhat különböző vízszabályozási ügyet intézett el.

Ujj János kir. tanácsos, a társulat igazgató főmérnöke tett jelentést a Töz és Szártos mellékén tervezett vadvíz szabályozásról. A múlt évi nagy áradások arról győzték meg az ármentesítő társulat vezetőségét, hogy a Töz és Szártos vizeinek szabályozására sürgős szükség van. Az igazgató-főmérnök előterjesztette, hogy a Magyar Földhitelintézet a szabályozás céljaira négy millió korona kölcsönt engedélyez, azonban ezt az összeget nem folyósítja addig, amíg más, nyomasztóbb helyzetben levő ármentesítő társulatok hitelkérelmei kielégítést nem nyernek. Bevárja azonban a Földhitelintézet azt is, hogy az eddigi 4 százalékos záloglevelek helyett öt százalékos emelkedő kamatozású záloglevelek kibocsátására megkapja a törvényes fölhatalmazást és pedig nem ötven, hanem hatvanhárom évre terjedő törlesztési tervvel. A négy milliós kölcsönt tehát legjobb esetben ez év őszén kapja meg a társulat.

Ugyancsak a Töz menti vizkiöntések és áradások okozta bajok megszüntetésére irányul az az egyezés, amelyet a társulat a Felsőfőherkőrösi ármentesítő társulattal kötött. A megállapodás értelmében az Aradmegyei ármentesítő háromszázezer koronával járul hozzá a Bél-Töz Fehérkörös csatorna létesítéséhez. Az

ármentesítő társulat ezenkívül több mint száz-ezer korona költséggel belvízlevezető csatornák létesítését határozta el a hozzáintézett folyamódások és kérelmek figyelembevételével.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* 25 fillérrel a föld körül. (Az Uránia szenzációja.) Mint minden, ami Verne nevével össze függ, magával hordja a biztos siker esiráját: úgy a tegnapi Verne képről előre meg lehetett állapítani, hogy az a közönség minden rétegében tetszésre fog találni. Lavarder kalandos utazása a föld körül zsebében 25 fillérrel, de egy 4 milliós örökség kilátásával maga is érdekes és vonzó mese téma. S ha hozzá vesszük, hogy a képe kiállításainak pazar fényéről híres Pathé gyár készítette: úgy tisztában voltunk azzal, hogy minden ízében elsőrangú dolgot fogunk látni. A közönség nagy érdeklődéssel szemlélte a kalandos történet minden egyes részletét és különösen tetszett az egzotikus tájak festői szépsége és különlegessége. Kiváló színészek játéka mesteri rendezés tökéletessége emelik a téma által adott amugy is kedvező benyomást.

* Bocskay kabarettje a „Központi“-ban vasárnap kezdi meg működését kitűnően szervezett társulatával, melynek főerőssége a kabaret művészek kitűnőségei közül Szász Ilona előadó művésznő, Arnyai Károly a „Royal“ orfeum komikusa, Sándor Mancika 9 éves gyermek művésznő, Erdélyi Adolf hangverseny-énekes, Rónay Ica kupléénekesnő, Olyi Zsoly táncművésznő s még számos elsőrendű tag.

* Arad-Turin. Olaszország hírneves városában Turinban megjelenő: La Fotografia Artistica, művészi folyóirat, Weisz Hugó aradi fényképész műtermében készült 9 darab fényképpel van illusztrálva. A képekről következőket írja: Weisz Hugó egy magyar vidéki városban működik, kinek működését, szereplését már igen sok külföldi fényképészeti kiállításokon megismertük, jelen számunkban néhány szép felvételét közöljük. Weisz Hugó azon modern fényképészek közül való, kinek felfogásait, alkotásait előkelőknek, artistikusnak és művészinak mondhatjuk, bemutatott képei a mai modern fényképezés diadala. Weisz Hugó mindenütt, úgy Arad városának, mint a magyar névnek a jó hírnevet szeréz. 3472

* Kossuth temetése az Apollóban. A nemzet könyve még nem száradt fel; az egész ország fájó szívvel gondol vissza Kossuth Ferenc távozására. A szabadságharcunk utolsó legendás alakját vesztettük el benne s hogy milyen vonzó ereje van még ma is a Kossuth névnek, azt a temetésen láthattuk, amelyen kétszázezer ember vett részt. Megható volt a temetésnek minden egyes mozzanata, amelyekről tiszta mozgófényképfelvételeket készítettek. Az Apolló-színház mutatja be a temetésről készült felvételeket. 3

* Az ismeretlen kéz. (Detektívdráma az Apollóban.) Szombaton új műsor keretében rendkívül érdekes detektívdrámát mutat be az Apolló színház. Az ismeretlen kéz az izgalmas drámának a címe s a cselekmény igazi idegizgató mozdramával ismerteti meg a nézőt. 3

* „Le a férfakkal“ Magde Lessing közreműködésével felvett filmszenzáció legközelebb az Urániában. 5

* Kossuth Ferenc temetése látható az Urániában. 5

A közelgő nyári idény küszöbén

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portóküldeményt szíves megtérítését kérjük.

Hajókatasztrófa hétszáz halottal.

— Az Empress of Irland pusztulása. — Tíz perc alatt elsüllyedt — Összeütközés a ködben. — Részletek a borzalmas éjszakából. —

Távirati tudósítás.

Arad, május 29.

A londoni törvényszék előtt két nappal ezelőtt zárták le azoknak a kártérítési pöröknek az aktáit, amelyeket a Titanic áldozatainak hozzátartozói indítottak a White Star Line hajóársaság ellen. A követelt milliók helyett az angol bírák mindössze 90.000 dollár kártérítést ítéltek meg több pörösködőnek. Alig fejeződött be az utolsó processzusa is a két év előtti rettenetes oceánikatasztrófának; újabb és éppoly borzalmas, méreteiben is csaknem olyan rettenetes hajószerecséltenség hírére hordják szét az Amerikából Európába futó kablogrammok. Az Atlanti Óceánba ömlő tengerszoros szélességű Szent-Lőrinc folyón pusztult el a Canadian Pacific hatalmas óceánjárója és ezerkétszáz utasából mindössze 350-400 menekült meg. Az Empress of Irlandot kettémetszette egy szénszállító gőzös, amely maga is belepusztult a katasztrófába, de áldozatul esett, amint az eddigi híradások tudatják, a személyszállító hajó hétszáz utasa is az éjszakai ködös, viharos időben történt katasztrófának.

A rémes katasztrófáról következő jelentéseink szólnak:

Az első hír a katasztrófáról.

Quebecből jelentik: Dróttalan táviratok jelentik, hogy az Empress of Irland nevű gőzös, a Canadian Pacific tulajdona, összeütközött egy jéghegygel és elsüllyedt. A gőzösnek kétszáz főnyi legénysége volt. Az utasok számát még nem tudják, de a hajó első osztályán 432, a másodikon 328, a harmadikon 840 utas számára volt hely. A hajó 14.000 register tonrás volt és 18.500 lóerejű gépei 20 csomós sebességgel hajtották. Több részletet még nem tudnak. Hogy mi történt a legénységgel és az utasokkal, arról még nincs közelebbi adat.

Quebecből jelentik: A kikötőből három mentőgőzös indult el ama hely felé, ahol az Empress of Irlandot szerencsétlenség érte. A mentőhajók reggel hét óráig semmiféle jelzést nem adtak. Az első híradások szerint az Empress of Irland egy jéghegygel ütközött össze és néhány perc alatt elsüllyedt. Egy

újabb híradás szerint a szerencsétlenül járt hajó nem jéghegygel, hanem egy másik hajóval ütközött össze.

A tengeren nagy köd volt.

Quebecből jelentik: Az Empress of Irland gőzsről legutoljára a Fatherpoint állomás kapott hajnali három órákor szikratávíron jelentést, a mely szerint a gőzös Fatherpointtól 30 mértföldnyire kelet felé összeütközött egy másik hajóval és süllyedni kezdett. Az Empress of Irland segítségkérésére, amelyet az S. O. S. nemzetközi jelzéssel adott le szikratávíron, a kormány egyik gőzöse válaszolt. Abból, hogy a gőzössel hirtelen teljesen megzakadt a szikratávíró összeköttetés, arra következtetnek, hogy az Empress of Irland elsüllyedt. Eddigi megállapítás szerint a hajón a legénységgel együtt ezerkétszáz ember volt és a hajó 28-án indult Liverpoolba.

Összeütközés a ködben.

Quebecből jelentik: A Reuter ügynökségnek jelentik: Az Empress of Irland, amelynek fedélzetén ezerkétszáz utas volt a St.

Lawrence folyón lefelé haladtában éjjelután kettőkor a sűrű ködben egy másik hajóval ütközött össze.

Mindkét hajó elsüllyedt.

Az Empress of Irland utasaiból csak háromszázötvenen menekültek meg.

Quebecből jelentik: Az Empress of Irland katasztrófájának több mint hatszáz áldozata van. A hatalmas gőzös kettéválva, tíz perc alatt elsüllyedt. Az összeütközés sűrű ködben, viharos időben történt. A Storstad szénszállító gőzös, amely az Empress of Irlandba ütközött, szintén elmerült, 350 menekült a mentő hajókon van.

Nevyorkból jelentik: Rimouskiból jelentik szikratávíróval: Az Empress of Irland háromszázötven menekültjét itt partraszállították. A többi utas sorsáról nincsen idáig hír.

Londonból jelentik: Az összeütközést a sűrű köd okozta. A katasztrófa két órákor történt a St. Lawrence folyón, amely ott 18 kilométer széles és 200 méter mély. Csak 350 utast lehetett megmenteni. A partraszállásnál a megmenekült utasok elmondották, hogy a fedélzeten borzalmas jelenetek játszódtak le.

Az első canadai hajó csak félhatkor mehetett segítségül, mert öt órákor jött az első hír. Az elsüllyedt gőzösből semmit sem lehet látni.

Hétszáz utas a hullám-sirban.

Quebecből jelentik: A Rimouskiban partraszállított menekülteken kívül, ugyilátszik, a hajó többi utasa elpusztult a katasztrófában. Az Empress of Irlandon kívül a vele összeütközött Storstad norvég szénszállító gőzös is elmerült. Az áldozatok számát ezerre becsülik. Az Empress of Irlandon utazott az Údv hadseregének számos tagja, akik a hullámok közt lelték halálukat.

St. Johns (Uj-Braunschweig) ből jelentik: A Canadian Pacific ügynöksége azt a hírt kapta, hogy az Empress of Irland valamennyi utasa megmenekült.

Londonból jelentik: Azt a hírt, hogy a katasztrófában elpusztult hajó utasai megmenekültek, megcáfolják.

Newyorkból jelentik: Az Empress of Irland 77 elsőosztályú, 206 másodosztályú, 504 fedélzeti utast és 180 főnyi legénységet vitt. Más jelentés szerint 1200 ember volt a fedélzeten. A gőzösről volt még az Údv hadseregének 400 főnyi tisztje és legénysége, akik a Londonban június 11-én tartandó nemzetközi Údv hadsereg kongresszusára iparkodtak. Közöttük volt az Údv hadseregének canadai vezére Reef is.

Berlinből jelentik: Londonból érkezett távirat szerint ellentétben azzal, hogy az összeütközés oka a sűrű köd volt, egy ideérkezett távirat szerint az összeütközést az a borzalmas vihar okozta, amely tegnap egész nap az észak Atlanti partokon uralkodott. Amikor az Empress of Irland Quebecből elindult, hogy Liverpoolba menjen, Kanadában nagy hőség volt. Az elpusztult első osztályú utasok között volt Irving Lawrence híres angol színész is.

Az Empress of Irland kapitánya a katasztrófáról.

Londonból jelentik: Kendall az Empress of Irland kapitánya, aki a menekültek között van, így számolt be a borzalmas éjszaka eseményeiről:

— Az Empress of Irland sűrűködben indult el Quebecből Liverpool felé. A St. Lawrence folyón a köd mindig sűrűbbre vált, úgy hogy a gőzös mérsékelte menetsebességét. A parancsnoki hidon tartózkodtam, amikor elhagytuk Fatherpointot. Éjjelutáni két óra mult ekkor. A legsűrűbb ködben hajóm oldalánál egy másik hatalmas hajó teste bukkant föl. Mindent elkövettem, hogy

a felénk közeledő hajó előtt elfordítsam az Empress of Irlandot, de már nem volt erre idő: az idegen gőzös belerohant hajóm középebe és a szó szoros értelmében kettészelt.

Parancsot adtam ki a mentőcsónakok lebecsátására, de arra nem volt idő, hogy valamennyit leereszük, mert a hajó tíz perc alatt teljesen elsüllyedt. Igen sok utas a vízbe ugrott a süllyedő hajóról és a mentő csónak, amelybe én jutottam mintegy harminc faldokló, kimerült embert halászott ki a vízből. A legénység páratlan önfeláldozással működött a mentésnél. A süllyedés percseiben

leírhatatlan pánik tört ki az álmukból ébredő utasok között, brutalisan dulakodtak, hogy életüket megmenthessék és csak a hajószemélyzet energikus föllépése teremtetett rendet.

Hajnali hat órákor az Euréka gőzös fölvetette a mentőcsónakokban levő menekülteket és Rimouskiba vitt. A hajó többi utasának sorsáról nem tudok.

Mint egy álomhajó...

Londonból jelentik: Egy Quebecből érkezett távirat szerint az Empress of Irland kapitánya, Kendall így mondta el a katasztrófát: Éjjel két órákor közvetlenül a hajó mellett egy lámpa fénye villant fel, majd egy nagy gőzhajó konturjai bontakoztak elő a homályból. Iparkodtam hajómat megfordítani, de már nem volt időm, a következő percben az idegen gőzös teljes erővel nekiment az Empress of Irlandnak, épen középen, a géphelyiség közelében. Rögtön süllyedni kezdtük. En azonnal leengedtettem a mentőcsónakokat, de ezekben nem tudtuk elhelyezni valamennyi utast. Számos csónak fel is borult. Az idegen gőzös, mint egy álomjelensége, eltűnt, mi lett vele, nem tudom, Talán ép úgy, mint az én szép hajóm, a folyam mélyében pihen. Az összeütközés után tíz perccel az Empress of Irland elsüllyedt.

A mentés.

Londonból jelentik: A katasztrófa méretei sokkal nagyobb, mint az első pillanatban hitették. Az Empress of Irlandon kívül elsüllyedt az összeütközés okozott Storstad szénszállító is. A Storstad megmenekült kapitánya Andersen azt mondja, hogy hajója kétszáz méterrel az összeütközés színhelye után elmerült. A két hajóról összesen negyyszázán menekültek meg. A menekültek Rimouskiban vannak. Mentésre a katasztrófa színhelyén elsőnek az Euréka gőzös jelent meg és fölvetette a mentőcsónakban levőket.

Az Euréka három és fél órával a katasztrófa után ért a menekültekhez.

Husz perccel később a Lady Eveline nevű gőzös is megérkezett. A hajósok átkutatták a katasztrófa színhelyét, de a hullámok közt nem találtak élőket. Az elsüllyedt hajón állítólag 641 III. osztályú, 259 II. osztályú és 91 I. osztályú utas volt. A legénység 285 főből állt. A katasztrófa pontosan 2 óra 3 perccel történt. A mentést orkanszerű szélvihar hátráltatta. Mivel a körülbelül négy száz menekült van, a halottak száma 680-700.

Londonból jelentik: Egy Montreálból érkezett távirat szerint 400 ember menekült meg, közöttük mindössze 12 nő és gyermek. A partra jutottak közül huszonnégyen sebeikbe belehaltak.

* **Newyorkból jelentik:** Az Empress of Irland tegnap délután négy órakor indult el Quebecből. A hajó 14000 tonna nagyságu, a Canadian Pacific legszebb, legnagyobb, legdisebb hajója, amely 1500 utast tudott magába fogadni.

Londonból jelentik: A megmenekültek közül sokan Rimouski faluban vannak. Az utasok nagy része a katasztrófa idején aludt, sokan azonban a hőség miatt nem tudtak aludni és a fedélzeten voltak. Irtózatossá váltak a szikratávirásnak volt annyi lélekjelvénye, hogy jelt adott a legközelebbi szikratáviró állomásnak.

A lezárt vízvezeték.

(Az aradi törvényszék ítélete. — Jogászai véleménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Irtunk arról az érdekes keresetről, amelyet Momák Döme dr. indított az aradi vízvezeték zárgondnoka ellen. Néhány hónap előtt Momák dr. lakásában elromlott a vízóra, amely helyett a társaság másikat állított be. A beállításnál elfelejtették leolvasni az órát, úgy, hogy a hó végével 23 korona 38 fillér értékű vízfogyasztást mutatott, holott a rendes havi fogyasztás 3-40 4 korona volt. Momák dr. a követelés jogosságát nem ismerte el s kijelentette, hogy ezt az összeget nem fizeti, mire a vízvezeték zárgondnokság a ház vízvezetékét egészen egyszerűen kikapcsolta.

Momák dr. ekkor sommás visszahelyezési keresetet indított a társaság ellen kérve az aradi járásbírószéket, kötelezze a vízvezeték, hogy a vezeték ismét bekapcsolják. Bozóky járásbíró helyt is adott a keresetnek, utasította a társaságot, hogy Momák dr. vezetéket ismét kapcsolja be. Az ítélet nagy feltűnést keltett s már a közönség szempontjából is fontos volt annak megállapítása, hogy a vízvezeték nem kapcsolhatja önkényűleg ki a társaság.

A vízvezeték zárgondnokság nevében Jegessy Károly dr. tiszti főügyész felelősködött az ítélet ellen s így az ügyel ma az aradi törvényszék is foglalkozott. Két óra hosszáig tanácskozott a fontos kérdés felett a tanács, amelynek tagjai Székely Miklós elnökletével Ohrenstein Árpád és Nagy Dezső szavazóbírák voltak s végül is a törvényszék megváltoztatta a járásbírószék ítéletét s Momákot keresetével elutasította.

Az érdekes ítélet indokolása kimondja, hogy felperes rossz utat választott jogi igényének megállapítására. A sommás visszahelyezési kereset, amelyet csak a magyar törvény ismer, speciális birtokpör, amelynél a bíróság anélkül, hogy az ügy érdemével foglalkozna tisztán a tényálladék alapján aszerint, hogy valaki be tudja bizonyítani, hogy akár jogosan, akár jogtalanul, de előzőleg birtokban volt, ítélik, visszahelyezi felpöröst a birtokba, vagy elutasítja. Ebben a speciális esetben azonban nincs birtokról szó, hanem szerződéses jogviszonyról, teljesítésről, amelyet Momák dr. követelhet. A bíróság azonban, miután felperes tévesen repositionális keresetet indított, nem tartotta a pör formáját alkalmasnak arra, hogy azzal érdemileg foglalkozzon s ezért Momák dr. keresetét elutasította s öt 68 korona pörköltésben marasztalta.

Az ítélet annál nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mert sommás visszahelyezési pörökben a törvényszék az utolsó fórum, amelynek ítélete ellen nem lehet jogorvoslattal élni.

Az ítéletet illetőleg kérdést intéztünk az egyik legkiválóbb aradi jogászhoz, aki a következőket mondta:

— Az én véleményem csak annyiban egyezik meg a törvényszékével, amennyiben Momák dr. tényleg rosszul választotta meg a dolgot, amikor sommás visszahelyezési keresetet indított. A törvényszék mindamellett helytelenül járt el, amikor érdemi ítéletet nem hozott. Hogy a kereset módja nem megfelelő nem ok arra, hogy azzal ne foglalkozzék a törvényszék. Hisz különben is járásbírószéki ügyről van szó, már pedig a járásbírószéki ügyről kötelező ügyvédvállomás. Laikus, aki esetleg ügyvéd nélkül jelenik, vagy ügyvéd nélkül pörrel, legkritikább esetben tudja jogi értelemben precizen megnevezni keresetét s nem ismeri, tehát nem is tarthatja be a jogi formákat. De ez nem szükséges, elég, ha elmondja a tényállást, eladja a pör tárgyát, azt a jogsérelmet, amely őt érte s azt, hogy mire irányul a keresete. Ha ezt megteszi, a bíróságnak ítélnie kell ügyében. Kétségtelen, hogy ez ebben az esetben is megtörtént, semmivel sincs indokolva, hogy a bíróság az ügyel érdemben nem foglalkozott. Ami a jogorvoslatot illeti, kétségtelen, hogy számos visszahelyezési pörben nincs felülvizsgálatnak helye. Nézetem szerint azonban egy hatvanezer lakóju városban ez a kérdés annyira közérdekű, hogy módot kell találni arra, hogy a törvényszék helytelen ítélete reperáltassék. S azt hiszem, meg is van a mód rá: 400 koronán felüli pöröknél felülvizsgálati kérelemmel lehet fordulni a táblához s itt az érték kétségtelenül nagyobb négyszáz koronánál. Azt hiszem a tábla méltányolni fogja az ügy közérdekű voltát s új eljárásra utasítja a törvényszéket.

HIREK.

Az autó-túra versenyzői Aradon.

— Szombaton délután érkeznek. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Holnap kivetkőzik Arad hétköznapi formájából, ünnepi díszbe ölt, mert sok vendég fogja felkeresni. Holnap lesz — többek között — a Kárpáti tura-automobil verseny hatodik napja is, amelyen a versenyzők Aradra érkeznek.

Az első automobil negyed három óra után néhány perccel fog érkezni Ujarad felől. A hidfőnél hatalmas diadalkapu fogadja a versenyzőket, akik a Bocskai-, Asztalos Sándor-utcán, Szabadság-téren, Andrássy-téren, József főherceg-uton, Karolina- és Varjassy József-utcákon, a Vásártéren és Pécskai uton keresztül robognak majd a cél, a Marta telepe felé. A gyár előtti térre csak belépőjeggyel lehet bemenni. A közönség részére külön autóbussz fog közlekedni fél kettőtől fél háromig az állomásépülettől a mobilgyárig. Este a vendégek tiszteletére a Központban bankett lesz. A belépőjegyek vasárnap reggel, a versenyzők indulásakor is érvényesek, továbbá feljogosítanak a Marta üzemének s a versenyautomobiloknak megtekintésére.

A város részéről a fogadtatás és a rendőri intézkedés tekintetében minden előkészület megtörtént és Urbán Iván báró főispán fáradhatatlanul irányítja e tekintetben az illetékes hivatalok vezetőit. Varjassy Lajos polgármester, Kemény Bertalan kir. műszaki tanácsos és Greén Nándor főkapitány intézkedéseikről jelentéseiket már megtették, hogy a május 31-én Aradról Budapestre irányuló utolsó napi tura utazás akadálytalanul végbemehet.

Az aradi államépítészeti hivatal különben három hét óta fokozott munkákat végeztetett a gondozására bizott utakon, úgy, hogy a vár-

mege köztai holnapra olyan állapotban lesznek, hogy minden bizonnal kiérdemlik a versenysők legnagyobb elismerését.

— **Milyen idő várható?** A meteorológiai intézet jelentése. Lényegtelen hőváltozás és helyenkint eső, vagy zivatar várható. — **Sürgönyprognózis:** Hűvös, sok helyütt csapadék, zivatarok.

— **Beteg a német császár** Berlinből jelentik: A postdami garnizonban tegnapra nagy katonai parádé volt hirdetve. A diszünnepséget Vilmos császár parancsára lefújták. A parádé elmaradását hivatalosan a rossz időjárással indokolják. Csak kevesen tudják, hogy a diszünnepségek elmaradásának Vilmos császár hirtelen támadt betegsége az oka. Minden titkolozás dacára is kiderült ez a hír. Berlinben tudni vélik, hogy a császár az akadémiái torna- és játéktér beszentelésénél hült meg. Ugyanis akkor igen rossz idő volt. Ezenkívül a császár szerdán szakadó esőben szeméjét tartott gárdeezrede felett.

— **Mangra memoranduma a román királyhoz.** Budapestről jelentik: Mangra Vazul a bukaresti sérelmekért elégtételt akar szerezni és ragaszkodik ahhoz, hogy tagsági jogait gyakorolhassa a bukaresti tudományos akadémiában, amelynek megválasztott tagja. Memorandumot készített, amelyet egyenesen Károly román királyhoz terjesztett. Ebben eladja, hogy semmi olyan bűnt nem követett, amiért az akadémiából kizárható volna. Elégtételt kér tehát, miután a hatóságoktól és akadémiától nem kap, a királytól, aki védnöke is e tudományos testületnek. A memorandum beadását nemzetközi pourparlék előzték meg és memorandum alapján a román király diplomáciai uton elégtételt is fog szolgáltatni az inzultált képviselőnek, sajnálkozását fogja kifejezni és garanciát nyújt arra, hogy az Akadémia ülésén megjelenhessen s személyét ily inzultusok a jövőben ne érjék.

— **Kossuth Ferenc hagyatéka.** Budapestről jelentik: Kossuth Ferenc lakásán ma délután feltizkor megjelent Hajnal Sándor, az V. kerületi előjáróság segédhivatali igazgatója és a haláleset ténykörülményeiről jegyzőkönyvet vett fel. A család részéről ott volt Kossuth Ferencné, Kossuth Lajos Tivadar, Pallay Sándor dr. és Gonda Henrik dr. ügyvéd. Bemondták az összes személyi adatokat és arra a kérdésre, hogy maradt-e vagyon, közölték, hogy végrendelet maradt, amelyet bár össze van tápve, mindkét fél mégis érvényesnek ismer el. A végrendelet szerint állapították meg a vagyont és ennek alapján fogják a hagyatéki eljárás megindítását kérni. Az előjáróság most leltározza a hagyatékot és Rupp Zsigmond dr. királyi közjegyzőt fogja fölkerülni a hagyaték leltárgyalására, ami a legrövidebb időn belül megtörténik. Kossuth Ferenc vagyona értékpapirokban mintegy kétszáz ezer korona volt. Ebből az özvegyre maradt kétszáz ezer korona névértü koronajáradék, amely ma 160000 korona tényleges árfolyam értéket képvisel, Kossuth Lajos Tivadarra pedig 60000 korona árfolyam-értékű ugyanilyen értékpapír. Kossuth Lajos Tivadar hétfőn, vagy kedden utazik vissza Milánóba. Kossuthné meg mindig gyöngékedik, bágyadnak érzi magát. Csak most jelentkezik a morfiám utóhatása.

— **Martinovicsék hamvai.** Budapestről jelentik: A magyar jakobinusoknak, a Martinovics-összeesküvés vértanuinak hamvait ma délután vette át a főváros tanácsának bizottsága Bartucz Lajos antropológustól. A bizottság az átvételről jegyzőkönyvet vett fel, mely megállapítja, hogy az ásatások alkalmával négy sírhelyre bukkantak. Kétségtelennek találja a bizottság, hogy Martinovicsnak és vértanuinak sírját találták meg. A bizottság elrendeli a tetemek átvételét és tudományos megvizsgálását.

— A táncosnő százezer koronás kártérítési pöre. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék néhány nap óta olyan pör foglalkoztatja, amelynél érdekesebbet alig döntött még magyar bíróság. A felperes Serafina Astafieva az Operaház vendége, aki kártérítési pört indított egyik nagy napilap ellen azért, mert a lap kritikusa produkcióját orfeumi mutatványnak, obzcoennek, közönséges nuditásnak nevezte. A táncosnő nem kevesebb, mint százezer korona kártérítést követel és a bíróság máris érdemben foglalkozik a pörrel. A lap a keresetre egyelőre azzal válaszolt, hogy miután külföldi felperessel csak akkor köteles pörbe szállani, ha ötezer korona biztosítékot tesz le, kéri a bíróságot, hogy a felperest kötelezze az ötezer korona bírói letétbe való elhelyezésére. A bíróság szakértőket küldött ki annak megállapítására, hogy Astafieva asszony produkciója valóban szeméremérintő nuditás és orfeumi mutatvány-e, vagy pedig komoly művészi produkció. A három szakértő: Márkus László főrendező, Faludi Gábor a Vigaszínház igazgatója és Molnár Viktor nyugalmozott államtitkár ma délelőtt tette le az esküt a törvényszéken és ma este hivatalosan meg fog jelenni az Operaház előadásán, hogy Astafieva asszony produkciójáról szakértői véleményt adhasson.

— A német szociálisták és a császár. Berlinből jelentik: Az urakháza mai ülésén Haeszler igazságügyminiszter, Jorg gróf ama felhívására, hogy a császársértő szociáldemokrata képviselők ellen indítsanak büntető eljárást, kijelentette, hogy mindenki őszintén kívánja az erélyes megtorlást. Az alkotmány azonban immunitást ad a képviselőknek és az a felfogás, hogy az ülés bezárása után a császár életése nem tartozik a parlamenti ténykedések közé, nem jut érvényre esetleg és felmentést vonhat maga után, amit a szociáldemokraták nagyon kihasználnának. Különbösen is az illetékes ügyész nem emelt vádat.

— Kossuth Lajos Tivadar köszönete. Budapestről jelentik. Egyik fővárosi estilap munkatársa ma beszélgetést folytatott Kossuth Lajos Tivadarral, aki kijelentette, hogy annyian keresték fel részvétükkel, hogy képtelen azokat egyenként megköszönni. Szerepelni — úgy mond — nem akar, visszautazik Olaszországba, de úgy, hogy azt sem fogják tudni, mikor távozott.

— Elfogják az albániai lázadók vezéreit. Durazzóból jelentik: Dervis beyt, az albassani felkelők vezérét ötnapos küzdelem után elfogták.

Durazzóból jelentik: Bakni rendőrigazgatót letartóztatták, mert Esszad pasa hívének vallotta magát.

Durazzóból jelentik: A fejedelem felesége meglátogatja a sebesülteket, akik között hűsítő italokat osztogat.

Durazzóból jelentik: Guza város a táviratilag kérdezte meg Vilmos fejedelmet, milyen magatartást tanúsítson. A fejedelem azt válaszolta, hogy a város maradjon nyugodt, csak akkor, ha megtámadják, védekezzenek.

— Elfűtött hajtány. Karánsebesről jelentik: A karánsebes-hátszegi vonalon Banca mellett egy kanyarultnál a vonat elűtötte a szembejövő vasuti hajtányt. Gaina Áron és Zserken Jozsif pályamunkások, kik a hajtányon ültek, az utolsó pillanatban leugrottak, de már későn, mert a vonat elgázolta őket. Mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek.

— Kitüntetés. Arnold Jánost a soborsini állami iskola igazgatóját és az ottani vöröskereszt egyesületének titkárát a király a koronás arany érdemkeresztrel tüntette ki.

— Kettős házasság. Heller Soma és neje Braun Gizella június 14-én adja férjhez két leányát. Heller Erzsikét Hirschl Albert, Heller Ilonkát pedig Hirschl Ernő veszi feleségül Aradon. Ugy Hirschl Albert, mint Hirschl Ernő a temesvári Hirschl és társa cég beltagjai.

— Az express ütközőjén. Szabadkáról jelentik: A fővárosba akart utazni Török György szabadkai munkás, utiköltségre nem volt pénze, felült hát a keleti express egyik ütközőjére és úgy robogott Budapest felé. Kelebia állomáson észrevették az ingyen utast, megállították az expresszt és Törököt visszavitték Szabadkára.

— Orvosi körökből. Drechsler Henrik dr. fogorvos, orr-gége speciálista külföldi tanulmányutra utazott. 3470

— A Streicher Farkas ékszerész-cég jótékonyága. Igazán humánus tettel akarja fenti cég jó hírnevét fentartani, s a közelgő bérmaidre való tekintettel, a cég több igen izléses és értékes bérmaajándékot ad ingyenes kiosztásra. Tekintettel van Arad város szegénysorsu bérmaalkozó ifjaira és leányaira s így a cég elhatározta, hogy azon szegénysorsu bérmaalkozók, kik *kellő időben bejelentik* a bérma-keresztlevelükkel a Thököly-téri ékszerüzletbe igényüket, azok szombat délután 6—7 óra között teljesen ingyen egy szép bérmaajándékot kapnak.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 29-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Dobai István rendőrőrmesternek Veronka nevű leánya. Pintér Antal oszmániának Dezső nevű fia. Kergye János fékezőnek Árpád nevű fia és Gizella nevű leánya (ikrek) Sipos György vonatkisérőnek Irma nevű leánya. Weisz Áron géplakatosnak Regina nevű leánya. Horváth János fékezőnek József nevű fia. Meghalt: Varga Mihály 2 éves fiú. Özv. Kondor Ádámné 68 éves magánzónó. Házasság nem fordult elő.

— Pannonia étterem és sörcsarnokában ma és a pünkösdi ünnepnapokon a híres Paulaner-sör kerül csapolásra. 3475

— Pap Lajos fogorvosi gyakorlatát Andrassy-tér 20. szám alól, Andrassy-tér 7. szám alá (Rényi-ház, Minorita-templommal szemben) helyezte át. 2926

— A közelgő bérmaadásra arany, ezüst ékszerek, órák a legszerényebbtől, a legelegánsabbig, igen mérsékelt árakban és nagy választékban szerezhetők be Igaz Sándor ékszerésznél Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321. Alapítva 1902. 3105

— Bérma ajándékok. Külön e célra beszerzett mérsékelt áru, maradandó, szép, szolid, elsőrendű gyártmányú ékszerek, u. m. karsattok, függők, gyűrűk, láncok, nyakékek, óracsattok Weinberger Ferenc ékszerésznél Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota.) 439

— Külön bérmaadásra készített kedvezményes áru ékszerek, izléses gyűrűk, collierek, karsattok, órák láncokkal, a legszerényebbtől kezdve a legértékesebbig, Grallert J. és fia ékszerész cégnél Andrassy-tér 22.

— Bérma ajándékok imakönyvek mélyen leszállított árban Krausz Paulinnál színház-épület.

— Takarékos bérmaanyag! Legszebb ajándékot aranyból, gyémánt-, briliáns-ékszereket, órákat mélyen leszállított, igen olcsó árban Waldmannál szerzik be, Szabadság-tér 14. (Fiume-kávéház mellett.) 3097

— Gyermekkosci gyári raktár Fischer-féle Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischer-nél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkosci 20%-al olcsóbbak lettek.

— Legalkalmasabb bérmaajándék egy szép imakönyv. Nagy választék Kerpelnél.

TANÜGY.

(—) Érettségi vizsgálatok. Az aradi állami főreáliskolában június hó 2., 3. és 4. napján tartják a szóbeli érettségi vizsgálatokat Vass Bertalan dr. tankerületi főigazgatónak elnöke alatt.

SPORT.

Az AAK. pünkösdi mérkőzése.

(Két első osztályú fővárosi csapat a Török Gábor-utcai sporttelepen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

Pünkösdi két napján az AAK sporttelepén nem mindennapi mérkőzésekben gyönyörködhet Arad közönsége. Oly két csapatot lát pünkösdkor vendégül az AAK., melyet más egyetek a legnagyobb utánjárással sem tudnak mérkőzésre megnyerni. Pünkösdi vasárnap a Magyar Athletikai Klub teljes első csapata mérkőzik az AAK-val. Évek óta nem jutott az a szerencse Aradnak, hogy a sárga-kék dresszes atléta csapatot, mely legutóbb is a Ferencvárosi Torna Klub és a Török Gábor-utcai csapat győzelmével valószínűsítő szándékot keltett Budapesten ép úgy, mint az ország összes sportköreiből, egy mérkőzésre megnyerje, hogy kiváló játékosainak klasszikus játékában gyönyörködhessek. Az ellenfél megbecsülése és tisztelete jellemzi a csapatot.

Buzgó utánjárásra sikerült az Aradi Athletikai Klubnak lehozatni Aradra ezt az elsőrendű csapatot, hogy egyrészt Arad közönségének az ünnephez méltó szép mérkőzést adjon s hogy másrészt a két klub közötti barátságot erősítse.

Pünkösdi hétfőjén a Ferencvárosi Torna Klub, a nagy FTK kombinált csapata jó Aradra, mely csapatban előreláthatólag viszontláthatja Arad közönsége Potyát (Tóth), Weiszot, Weinbert, Ungárt, Medgyessyt és valószínűleg — ha nem játszik a válogatottban — Rumboldot is. Kivülük résztvesz a játékban az FTK két fiatal csillaga: Antony és a kis Rumbold.

A mérkőzések mindkét napon délután 5 órakor kezdődnek s az AAK mindkét nap a következő csapatot állítja ki: Schwartz—Lengyel, Weisz—Bartolf, Csenka, Horváth—Borszski, Eisenmagen, Genosy, Nyiri, Jorgovits.

A sárga fehér dresszű AAK csapat a legkomplettebb összeállításban előreláthatólag kiváló játékot fog produkálni.

A mérkőzések jegyeit a klub — elkerülendő a pénztár előtti tolongást — előre árusítja Maidt Emil Andrassy-téri férfi divatüzletében.

+ Az ATE. pünkösdi bajnoki atletikai viadala. Június hó 1-én (hétfőn) Pünkösdi második napján az óvár-téri sporttelepen délután fél 4 órakor rendezi meg a Magyar Athletikai Szövetség megbízásából az Aradi Torna Egyesület kerületi bajnoki atletikai viadalát. A viadalon eldöntésre kerül 100 yardos síkfutás, magasugrás, súlydobás, 1 angolmérőföldes síkfutás, diszkosz vetés, egynegyed angolmérőföldes síkfutás, 1 angolmérőföldes gyaloglás, 220 yardos síkfutás, fél angol mérőföldes síkfutás, távugrás, 3 angol mérőföldes síkfutás és rudugrás. A rendezőség ugyanaz mint vasárnap volt, a zsűri elnöke ménesi Lócs Rezső az ATE. elnöke, tagok Hehs Vilmos, Jancsovits Ferenc és Varjassy Lajos dr. az ATE. alelnökei. Versenybírók elnök Sáfrán Ferenc a Masz. képviselője, tagok Erdélyi Ferenc és Neidenbach Ödön. Belépődíj az atletikai és football mérkőzésre ülőhely 60 fillér, sportjegy 40 fillér, diákjegy 20 fillér, program ára 10 fillér.

+ A pünkösdi mérkőzések az ATE pályán nagy érdeklődésre tarthatnak számot. Arad város ifjúsági bajnokságáért hat csapat fog az ünnepek alatt egymással mérkőzni és pedig vasárnap délelőtt 9 órakor az Aradi Munkás Testező Egyesület ifjúsági „B” csapata játszik a Kazinczy-utcai polgári iskolával, ugyanaznap délelőtt fél 11-kor pedig a bajnokság két legerősebb ellenfele a MARTA és az AMTE „A” csapata kerül szembe egymással. Pünkösdi hétfőjén ugyancsak délelőtt 10 órakor a Kazinczy-utcai polgári csapata találkozik a Ferenc-téri polgári iskolával. A mérkőzéseket husz filléres belépővel lehet megtekinteni.

"MODIANO" A LEGDRÁGÁBB A LEGJOBB!

Orvosi tanácsra így a kivevények mint a lapocskák nyomatlanok, de mindenikben benne van víznyomásul a védjegy és a gyártás aláírása. S. S. Forrány

9273

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Emelkednek a gabonárak. Budapest-ről jelentik: A gabonátörsdén ma újra erős haussemozgalmat volt. Azt hangóztatták, hogy az idei termés 36 millió q-nál nem lesz nagyobb és így ez idén is importra lesz szükség. Továbbá, hogy a vetés nagyban megsínyli a kedvezőtlen időjárást. A tőzsde azonban nem nagyon ad hitelt a különféle híreszteléseknek. Erdéklődéssel várják különben a holnap megjelenő első számszerű hivatalos termésbecslést, a mely a mezőgazdasági helyzetről konkrét adatokat fog tartalmazni. A forgalom ma is a kulisz kezében bonyolódott le. A szilárdság még egyre tartott, a gabonárak tetemesen drágultak, de kérdés, hogy vásárolnak-e még holnap, a hivatalos becslés megjelenése előtt azok, akik ma már 15 forintos árakról beszélnek.

Aradi heti gabonavásár. Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 29.

A mezőgazdasági állapotról ismét kedvezőtlen hírek érkeznek. Sok helyen panaszoknak a vetések állása miatt.

A gabonauzlet irányzata tartott, az árak javultak.

Elkelt a mai piacon:

200 mm. buza	28.—28 60
300 mm. tengeri	14 40—14 60
Rozs	18.—
Árpa	14.—
Zab	14.—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, május 29.

Készárú.

Amerika egy féllal magasabb. Kínálat, v telkedv korlátolt, 10 ezer mm. tartott.

Határidő.

	Dob	2 óra	3 óra	4 óra
Busz 1914. októberre	825	836	1837	334
Rozs 1914. októberre	912	933	993	994
Tengeri 1914. júliusra	712	793	794	195
Zab 1914. októberre	880	831	830	881

As árak 50 kilónként értendők.

Budapesti értéktőzsde (május 29.)

Oestrák hitel	705 50
Magyar hitel	780 —
1/2% koronajáradék	79.92
Oestrák-magyar államv. 1000	725
Lejátszóbank	397 75
Lezámitolóbank	496 50
Bazai Bank	476 50
Magyar Bank	491 —
Kereskedelmi Bank	3625 50
Simamurányi	25 —
Balgótarjáni	691 —
Köszöni Vasút	593 50
Városi Villamos	814 —

Bécsi értéktőzsde (május 29.)

Oestrák hitel	705 25
Magyar hitel	788 —
Oestrák-magyar államv.	690 —
Déli vasút	89. —

A Temesvári Lloydársulat terményosarnokának hivatalos árjegyzése (Árak 100 kilogrammonként koronákban.) 1914. máj. 29. Busz 75 kilogrammos 27.80—27.40, 6 kilogrammos 27.50—27.60, 77 kilogrammos 27.70—27.80, 78 kilogrammos 27.90—28.00. Rozs (prima) 21.20—13). (közép) 20.70—20.80, Árpa (serfőző) —, (kukorica) 14.70—14.90, Zab (prima) 14.30—14.50, (közép) 12.60—12.70, Tengeri roz (magyar) —, új 15.00—15.20, (román) régi 14.70—14.80, új 10.30—10.50, (román) régi 10.30—10.50, (román) új 10.30—10.50, (román) új 10.30—10.50, (román) új 10.30—10.50.

Felolvasó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

9401

NYILTÉR.

A koncentráció kötkarikás Es-Ka kerékpárunk által cca 40% erőfeszítést megtakarít. A legfontosabb tulajdonság.

Egyedüli árusítás

Hammer Zsigmond, A ad.

Új menetrend.

Az Aradról Induló és Ideérkező, valamint az Aradról érkező 1914. május hó 1-től érvényes összes vonatok menetrendjét tartalmazó füzet kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

1 kupa 12 fillér.

Dr. Králitz Lajos

és

Dr. Lukácsy Lipót

ügyvédek irodáikat

1914. évi június hó 1-től kezdődőleg Forray-utca 2a) szám (Lukácsy-ház)

teszik által.

3272

Herceg Sulkowski József Mária uradalmainak központi irodája továbbra is Salacz-utca 6. sz. alatt marad.

8461—1914 kb. sz

Hirdetmény.

A királyi Magyar Automobil Club által rendezett „urau” programja szerint a tóra utban résztvevő automobilisták f. évi május 30 án d. n. 2 óra 17 perczkor érkeznek Aradra és a Gróf Károlyi hidon át az Óvár-éren, Boczkó, A. ztalo: Sándor, Vörösmarty utcákon, Andrassy-téren, József főherceg-uton, Karolina, Varjassy József, Vásártéri és Pécska-uton áthaladva a „Marta” gyárban mint elpöntnál állanak meg.

Az indulás 1914. május 31-én reggel 8 órakor a „Marta” gyárból, utirány a Pécska, Vásártéri, Varjassy József, Karolina utcákon, Boros Bani-tér, Nagyvádi-ut Simándi ut.

A köz és életbiztonság biztosítása érdekből figyelemtettem az összes járművezetőket (kocsi, gépkocsi, kerékpár vezetőket,) hogy a bajtási szabályokat a legpontosabban betartsák, a közönséget pedig felhívom, hogy a verseny utvonatán a kocsiutakon helyet ne foglaljon. a virág dobálásoktól tartózkodjék, mert ezáltal esetleges szerencsétlenség okozhatja.

Arad, 1914. évi május hó 27-én.

Green főkapitány.

Alu írt helyen

eladó égetett téglá

malter-homok, egy homokbánya és a Mosóczy-telepen több kisebb-szerű ház szép nagy kerttel kedvező fizetési feltételek mellett.

Flórián-utca 6b sz.

3-ik ajtó.

8464

Bérmálásra

arany-, ezüst-ékszerek, órák igen mérsékelt árakban és nagy választékban szereshetők be

IGAZ SÁNDOR,

ékszerész, Minorita-palota. Megyei és városi telefon 321. szám. Alapítva 1902-ben.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 245.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fő-
szedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket. 467

Keresse fel ön is

Gara Miklós

saját műhelyében készült 3369

**férfi-, női- és gyer-
mekcipő-üzletét**

a Hunyadi- (volt Fekete kutya)
utca 3. szám alatt lévő házban,
ahol állandó nagy választék van
a legjobb minőségű bőrökből készült
színes cipőkből. — Javítások és
megrendelések szintén pontosan
késztetnek. Szíves pártfogást kér:

Gara Miklós, Hunyadi-utca 3.

Alvácza kénes hőgyógyfürdő

Arad és Hunyadmegye határán. Vasuti állomás. Pósta, táviró,
május elsején megnyilt.

A századok óta gyógyításra kitűnő eredménnyel használt
fürdő hévízei úgy belső mint külső használatra vannak javasolva.
Belsőleg (ivásra) használva a gyógykút vizét az jótékonyan
hat a belek működésére minélfogva székrekedésnél és alhasi
pangásnál igen eredményesen használható.

Külsőleg (fürdésre) használva a 38° C hőmérsékletű termé-
zetes kénes hévízet, annak az izmok és ízületek csuzos beteg-
ségeinél (csuz, reuma, köszvény, ischias, izzadmányok, csontbeteg-
ségek, bénulás) úgy heveny, mint idült alakjainál van bámulatos
gyógyító hatása.

Különféle női bajok gyógyítására kitűnő eredménnyel hasz-
nálható a 22° — 32° C. hőfoku víz.

A fürdőközség kényelmének nagyobb fokú kielégítésére
az ősz folyamán tetemes befejezéssel új fürdőház épült, telje-
sen modernül berendezve, uszodával és kádfürdővel. E fürdők
vizét az ujonnan furt kut szolgáltatja, mely 113 méter mély-
ségből tör elő, 38° C hőmérsékletű és nagymennyiségű szén-
savat is tartalmaz a kénen kívül.

A gyönyörű nagy parkban épült lakóházakban 50 modernül
berendezett szoba áll a vendégek rendelkezésére, azonkívül a
fürdő térszomszédságában levő községben is kaphatók lakások.
A fűtődényben egy szoba ára havonként 40—80 K. közt váltá-
kozik. E térdényben (máj. jun. szept. okt.) a szobaárakból
20% engedmény.

A fürdővendéglőben kitűnő ételek és italok. Figyelmes
kiszolgálás, olcsó árak.

A hitűkhöz szigoruan ragaszkodó izraelitáknak külön rituális
vendéglőjük van.

Állandó fürdőorvos, kitűnő cigányzene, tenisz és tekepályák,
fővárosi és vidéki hírlapok gyönyörű kirándulóhelyek, nagy gond-
zott park, kitűnő ozondu levegő.

Junius elsejétől az összes motorvonatok közvetlenül a fürdő-
parknál állanak meg.

Prospektussal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál

Berkovits Izidor,

fürdőtulajdonos.

8157

Premier-Werke, Eger i. B.

Szanatorium Dr. Fasan

Spittal Millstätter tó, Karintia. Alapítottatott
1893. Morfium leszoktatási gyógymód
kényszer nélkül és enyhe formában, ugy-
mint könnyű betegeknek és üdülésre szo-
rultaknak általában. Prospektust ingyen.
1058

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek:
zálogcédlakat, fűrt aranyat és ezü-
söt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

óra- és ékszerész

Weltzer J. utca, Minorita-paletta

Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékszer-
raktára. Olcsó bevásárlási forrás.**RADÓ GYULA**

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

Elismert legjobb szabásu divatbluzok

valamint

legújabb divatu fehér grenadin-, batist- és vászonruhák

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és
Gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

Hehs-féle Vasaschinabor.

Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. — Készíti:

HEHS VILMOS

gyógyszertára 5187

ARADON, Batthyány-utca.

Az elkobzott szerek vagy anyagok amennyiben a fennálló törvények vagy viszonyok szerint ártalmatlanná nem teendők értékesítendők s az értékesítésből befolyt összegek az 1901:XX. t.-c. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandók.

Greén
főkapitány.

Nagymennyiségű maculatura jutányosan eladó.

9768—1914. kb. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszterium 65247. II. B. számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy újabb két fajtájú lőpor lett forgalomba hozva, melyek egyike „Rauchloses Jagdpulver Nr. 6” felírással fekete színű lőpos szemecskékből van alkotva s 9 mm. s ennél nagyobb öbragságú kemény köpenyes (acél, nikkel vagy réz) golyós töltések céljaira van rendeltetve, míg a „Rauchloses Jagdpulver Nr. 7” felírással, mely rózsaszínű gyömbölyved szemecskékből áll csak söréttöltések céljaira használható.

A 6-os számú vadászlőpor egyelőre csak $\frac{1}{4}$ kg.-os, a 7-es számú azonban úgy $\frac{1}{4}$, mint $\frac{1}{2}$ kg.-os bádogdobozokban kerül forgalomba és pedig a 6-os világos barna, a 7-es pedig rózsaszíntekben.

A bádogdobozok ugyanoly alakúak és szerkezetűek, mint a hadügyi kincstár által eddig forgalomba hozott 1-5 számú füstnélküli vadászlőporok dobozai.

A 6 és 7 számú lőporok dobozai ezuttal is, a tartalmuknak megfelelő jelzéssel s a lőpor rendeltetésére vonatkozó felírással vannak ellátva.

Fel vannak tüntetve továbbá a dobozokon a lőporfajták legfontosabb alkatrészei, a használatra vonatkozó utasítással egyetemben.

A m. kir. belügyminiszterium eme 6 és 7 számú lőporfajták árát, valamint az eddig áruba bocsájtott 1-5 számú lőporok árát is a további intézkedésig következőleg állapította meg.

1. a Kincstári raktárokból hatóságilag engedélyezett viszontelárusítók részére nagyban (legalább 5 kgr.) szállított lőpor.

$\frac{1}{2}$ kgr.-os dobozokban, dobozonként . . . 6 K. 60 f.

$\frac{1}{4}$ kgr.-os . . . 8 „ 40 f.

2. viszont elárusítóknál, kicsiny 5 kgr.-on aluli mennyiségben való vétel esetén a lőporfajta ára:

$\frac{1}{2}$ kgr.-os dobozokban, dobozonként . . . 7 K. 80 f.

$\frac{1}{4}$ kgr.-os . . . 8 K. 75 f.

Arad 1914. évi május hó 5-én.

Greén,
főkapitány.

823—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 40905/III. A—B. számú állatbetegségek ellen óvó, vagy gyógyítási célokra szolgáló gyógymódok engedély nélküli alkalmazásának, továbbá állati betegségek ellen ugyanilyen célokra szolgáló gyógyszerek, valamint állati tápporok és állati tápfolyadékok engedély nélküli termelése, forgalomba hozatala, alkalmazása és külföldről engedély nélkül való behozatalának tilalma tárgyában. Az állati betegségek ellen óvó, vagy gyógyítási célokra szolgáló gyógymódok és gyógyszerek engedély nélküli alkalmazásának tilalma tárgyában kiadott rendeletét következőkben teszem közhírré. Kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve az a) aki állati betegségek ellen óvó, vagy gyógyítási célokra szolgáló titkos összetételű vagy elkészített összetett gyógyszert állati tápport vagy tápfolyadékokat, bakteriológiai természetű védőanyagot, gyógyító és védő serumot diagnosztikai (kórismészeti) szert az 1888: VII. t.-c. 124. §-a illetőleg az 5400/907. sz. F. M. ellenére s a földművelésügyi miniszternek a belügyminiszterrel egyetértő engedélye nélkül üzletszerűen gyárt és termel, avagy engedély nélkül raktáron tart, hirdeti, forgalomba hoz, illetőleg ilyen szerek, vagy anyagokra megrendeléseket gyűjt, b) aki amennyiben az 1888: VII. t.-c. 153. §-ának a) pontja és 154. §-ának j) pontja szerint minősülő kihágás fenn nem forog az a) pontban említett s nem engedélyezett ilyen szert, vagy anyagot alkalmaz vagy alkalmaztatta.

c) aki amennyiben az 1888: VII. t.-c. 153. §-ának e) pontja és 154. §-ának j) pontja szerint minősülő kihágás fenn nem forog állati betegségek ellen szolgáló s nem engedélyezett új gyógymódot az 1888: VII. t.-c. 124. §. ellenére állatorvosi képesítés nélkül alkalmaz vagy alkalmaztat.

d) aki állati betegségek ellen szolgáló s élő (kórnerző) csirákat tartalmazó védőoltószert, illetőleg az állati betegségek felismerésére szolgáló diagnosztikai (kórismészeti) szert az 5400/907. sz. F. M. r. 15 §. ellenére állatorvosi rendelés nélkül kiszolgált.

e) aki amennyi az 1888: VII. t.-c. 153. §-ának e) pontja és 154. §-ának j) pontja szerint minősülő kihágás fenn nem forog állati betegségek ellen szolgáló s élő (kórnerző) csirákat tartalmazó b) r engedélyezett védőoltó anyaggal állatorvosi képesítés nélkül ojtást végez, avagy diagnosztikai (kórismészeti) szert állatorvosi képesítés nélkül alkalmaz, illetőleg gyógyító és védő serumot az 56082/913. sz. F. M. rendelet 1) pontja ellenére állatorvosi kézbesítés nélkül alkalmaz, vagy alkalmaztat mely tulajdonában illetőleg gondozása, vagy felügyelete alatt nem áll.

f) az az állatorvos, aki állati kártalanítás mellett irtandó állati betegségek felismerésére szolgáló diagnosztikai (kórismészeti) szert a fennálló rendeletek ellenére (ez időszert a 4000/899. sz. F. M. r. 8 11. és 20 §§-ai) alkalmaz.

g) aki állati ojtóanyagot serumot, diagnosztikai szert, titkos összetételű vagy elkészített összetett gyógyszert, tápport, vagy tápfolyadékokat a fennálló rendeletek ellenére Horvát-Szlavonországból, Bosznia-Hercegovinából, Ausztriából vagy a vám, külföldről engedély nélkül hoz be.

Az engedély nélkül üzletszerűen gyártott és termelt, illetőleg engedély nélkül raktáron tartott, forgalomba hozott, avagy a g) pont alatt megjelölt területekről engedély nélkül behozott ilyen szer, vagy anyag az 1888: 157. § az 1878: XI. t.-c. 25. §. és az 1876: V. t.-c. 61. §-a értelmében elkobzandó.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 70 fillér.

Ha tyúkszeme van és gyöttri nagy kín,

A legjobb gyógyszer az Anagallin.

Ára utasítással 70 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb el-lenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: **1 korona.**

Egészséges és izmos lesz, Ha „Doré-sósorszesz“-t vesz, Mert csak egyedül jót tesz A valódi „Doré Sósorszesz“

Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10. f. és 2 kor. 20 f. Próbáüveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ.

(A megyeházzal szemben.)

Lázár Jenő

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS-PALOTA II. KAPU.
Szabad lifthezsnálat. Telefon 993. szám.

Vizsgázott fogtechnikus. Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

Apró hirdetések.

Az Aradi Közlöny mindennap eljut számtalan városba, faluba és pusztába, tehát sok embernek kerül a kezébe. Minden embernek lehet naponta valamit eladásra kínálni, vagy megvételre keresni az Aradi Közlöny apróhirdetési részén (pl. munkát, árut, szolgáltatást.) Az eredmény biztos.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok elvárhatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

INGATLAN.

Lohel-utca 20.
számu ház eladó. 3466

Házeladás.

Baross-park közelében egy emeletes ház két lakással eladó. Cím a kiadóhivatalba. 3254

Eladó

5 szobás modern, kényelmes magánház Perényi-utca 81. sz. 3396

Eladó

Ujmiklakán Balogh-u. 4 számu családi ház mely áll: 5 szoba, fürdőszoba és az összes kényelmi helyiségekből. 3480

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyvédi irodába

gyakorlott gyors- és gépirónő azonnali belépésre ajánkozik. Cím a kiadóban. 3468

Ügyes bejárónő

házakhoz ajánkozik. Kincki Mihályné, Illés-u. 136. 3469

Egy

rövid- és divatárú szakmában jártas fiatal kereskedő azonnali belépésre fix fizetéssel utazói állást keres. Cím Fein S. Lipót B. Csaba Orosházi-ut 39. sz. 3392

KIADÓ LAKÁS.

Új intézmény Aradon!

Lakásnyilvántartási iroda Deák Ferenc-utca 8. (Messenger Boy-vállalat) Lakást kiadóknak és keresőknek figyelmébe ajánlv. Elenyészőn csekély díjszabás. Telefon 816. 2840

Csinosan butorozott

nagy utcai szoba külön bejárattal, villanyvilágítással, azonnal kiadó. Kápolna-utca 8. 3378

Kiadó

két utcai szoba, konyha mellék-helyiségekkel, vízvezetékekkel minden órában Nagy Sándor-utca 5. szám. 3461

Kiadó

elköltözés végett Rákóczi-utca 7. számu házban 2 szoba, előszoba, fürdőszoba augusztus elsejére, esetleg előbbre 660 kor. évi bérért. — Ugyanott butorok és más háztartási dolgok eladók. Megtekinthető június 2-től 8 óig d. e. 9 órától 12 óráig, I em. 3462

Az Andrássy-téren

az első emeleten, a főtér kellő közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy augusztus hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

A korzó

legforgalmasabb központjában, Szabadság-tér 21. szám alatt I. emeleten irodának, divatszalonnak is alkalmas, utcai és egy udvari szobát alkovval együtt bérbead dr. Reisinger Ferenc. 3453

ÜZLETEK.

Jó forgalmu vendéglő

házzal együtt eladó, Cím a kiadóhivatalban. 2980

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Hírnevés

halmagy vidéki málnaszörp 5 kgrmos posta kanna franco 8 1/2 korona. Gyógyszertár, Nagyhalma gyon. 3089

Bérmálásra

arany, ezüst ékszerek, órák, igen mérsékelt árakban és nagy választékban szerezhetők be Igaz Sándor ékszerésznél Minorita-palota. Alapítva 1902. évben. Megyei és városi telefon 321. 3263

Elköltözés miatt

butorok, alig használt zongora, lámpák, konyhaberendezés eladók. Cím: Szabadság-tér 10. II. 20. 3487

Eladó olcsón

egy kassza, nagy jég szekrény, egy jókarban lévő nagy zongora, két egyszerű konyhakredenc és többféle házi eszköz Teleky utca 25. sz., I. em., 1-ső lépcső, 1. ajtó. 3483

40 H. P. teher automobil

részére keresek helyben, vagy vidéken tömegesebb fuvarozásokat minden elfogadható árban, esetleg kölcsönképpen is átengedem, vagy kedvező feltételek mellett el is adom. Rubinstein Mór, Arad, cs. kir. csapatok szállítványozója. Telefon 188. 3450

Acélos, tartós, kristály tiszta

jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 5 és 8 koronás adagokban. Aradi Jégtelep Petőfi-utca 7a. Telefon 199. sz. 2297

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levetett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignác, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2888

KÜLÖNFÉLE.

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegromok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, al. alános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen egy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos, gyógyszerész Aradon, Batthyány-utca. 5180

12157—1914.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 60040/24—1914. sz. alatt kelt leirata alapján a báró Wüllersdorff-Urbair Bernát altengernagy által két szegény beteg tengerész-katonára segélyezésére létesített alapítványra vonatkozólag pályázatot hirdetünk.

A pályázati hirdetmény hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthető.

Arad sz. kir. város tanácsától 1914. évi május hó 16-án.

A városi tanács.

323—1914. g. sz.

Árverési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Orovil és Kurta utcai saroktelek örökron leendő eladása iránt folyó év június hó 2-án d. e. 1/2, 11 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: □-ölenként 1 kor. 10 fillér.

Térület: 2 hold 53 □-öl.
Bánatpénzül létéendő a kikiáltási ár 50%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bannompéza mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1914. évi május hó 18-án tartott üléséről.

A gazdasági szék.

Bérma ajándékok legolcsóbb beszerzési forrása 3059

Losonczy Lajos és Tsa

órák- és ékszerésznél Szabadság-tér 1. szám.

Arany női órák	12 koronától
Arany nyakláncok	10 koronától
Aranygyűrűk	6 koronától
Arany függők	5 koronától
Flu ezüst óra	8 koronától
Nikkel óra láncsal	4 koronától stb.

Szives pártfogást kér

Losonczy Lajos és Tsa

órák és ékszerész.

Védekező szerek

szőlő, gyümölcs és mezőgazdaság részére.

Rézkénpor

peronospora ellen.

Vizben oldható kén só

oidium ellen.

Füstsztámasztó anyag

szőlőknek fagy ellen való megvédésére.

Vizben oldható gyümölcsfa-carbolineum

téli permetezésre

mészkenlé

téli és nyári permetezésre gyümölcsfák gombabetegségei ellen — darabos kén — rudkén — közönséges és asbest-kénlap — rézmészpor — chlorbaryum repaféreg ellen carbolpor carbolsav — cresolium fertőtlenítésre.

Elismerő levelekkel szolgálhatunk.

Dobiaschi J. és Dörner Testvérek,

vegyi termék gyárai ARAD.

Telefon 165. 1397

Bérmaszülők

a legszebb és legcsinosabb bérmaajándékokat jutányos árban szerezhetik be

HIRSCH JENŐ

órák és ékszerész

Arad, Ferray- és Rákóczi-utca sarok.

Kérem a kirakataim megtekintését, hol minden egyes tárgy a legolcsóbb árban van feltüntetve. 3145

Szőlőkötöző-fonal

elsőrendű három és négy águ karikás és zöldhajtás kötözésre

Ponyvák, zsákok, szalmazsákok

Legjobb beszerzési forrása

Erdélyi és Bácskai Iparárúraktár REICH B. KÁROLY FIA ÉS TÁRSA
cégnél Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.)
2241 Városi és megyei telefon 649.

Magyar királyi államvasutak.

Arad-hegyaljai h. é. villamos-vasút.

MENETREND.

Érvényes 1914. május 1-től.

Arad-Budapest.								
Állomások	Szv.		Gyv.		Szv.		Gyv.	
	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II	I-III
Arad ... ind.	4-51	9-25	6-20	5-06	8-20	11-42	6-15	
Sofronya ...	5-08	9-33		5-15		11-58	4-35	
Kürtös ...	5-25	10-11	6-40	5-32		12-11		
Lökősháza ...	5-44	10-23		5-48		12-26		
Bánhidai major ...	5-52			5-58		12-33		
Országút ...	5-58							
Kétegyháza ... ért.	6-08	10-42	7-04	6-01	9-03	12-44	4-59	
Ujkigyós ... ért.	6-23	10-57	7-05	6-02	9-04	12-48	5-00	
Békés-Csaba ... ért.	6-51	11-31	7-23	6-27	9-23	1-12	5-19	
Békés-Földvár ... ért.	7-38	11-45	7-24	6-33	9-27	1-32	5-25	
Mezőberény ... ért.	8-07	11-58		6-49		1-46	5-37	
Gyoma ... ért.	8-55	12-33	7-43	7-00		2-01	5-48	
Mezőtúr ... ért.	9-38	1-06	8-27	7-56	10-05	2-26	6-08	
Pusztapó ... ért.	9-44	1-04	8-28	7-57	10-38	3-07	6-34	
Pusztatényő ... ért.	10-33	1-57	8-45	8-20		3-30	6-59	
Szajol ... ért.	10-53	1-51	9-05	8-31		3-42	7-14	
Szolnok ... ért.	11-13	2-08	9-18	9-00	11-23	4-10	7-33	
Ujszász ... ért.	11-28	2-25	9-28	9-33	11-30	4-30	7-57	
Tápiógyörgye ...	11-48	2-51	9-45	9-56	11-47	4-51	8-18	
Tápiószecső ...	12-03	3-07	9-46	10-02	11-48	4-52	8-23	
Nagykátán ...	12-18	3-24	10-16	10-51	12-19	5-42	8-38	
Tápiószecső ...	12-33	3-41	10-36	11-22	12-39	6-11	8-53	
Mende ...	12-48	4-01	11-35			6-34	9-08	
Gyömrő ...	1-03	4-17	11-43			6-55	9-23	
Maglód ...	1-18	4-32	11-52	12-56		7-06	9-34	
Rákóczi ...	1-33	4-47				7-17	9-49	
Kőbánya fel. p. u.	1-48	5-02				7-28	10-00	
Budapest k. p. u. ért.	1-53	5-07	11-20	12-30	1-25	7-35	10-10	

Arad-Tévis.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Szv.	
	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II	I-III
Arad ... ind.	12-47	2-15	4-06	11-15	7-56	6-30
Óthalom ...	2-28	4-19	11-21			6-42
Maroscsicsér ...	2-40	4-29	11-27			6-52
Gyerek Mene ...	2-52	4-42	12-01			7-06
Opálos megálló ...	2-58					
Opálos ...	3-05	4-54	12-15			7-17
Radnabarcza ...	3-10	4-59				7-22
M. Radna (6) ...	1-24	3-19	5-06	12-28	7-47	7-28
Milova-Odv. (1) ...	1-26	3-27	5-16	12-33	7-51	7-37
Konop ...	3-42	5-30	12-33			7-50
Marosborsa ...	4-13	6-03	1-27	8-17		8-18
Tótvarad ...	4-42	6-33	1-58			8-43
Soborsán ...	2-25	4-57	7-13	2-35	8-52	9-04
Zám ...	2-48		7-38	3-37	9-18	9-32
Marsillye ...	3-13		8-11	4-11	9-33	10-10
Déva ...	3-42		8-40	5-39	10-38	10-56
Piski ... (6) ...	3-55		9-03	6-03	10-17	11-10
Piski ... (1) ...	4-03		9-21	6-30	10-23	11-25
Szászváros ...	4-24		9-58	6-50	10-51	11-53
Alkegyér ...	4-40		10-20	6-58	11-28	12-18
Alvincz ... (6) ...	4-56		10-47	7-17	11-25	12-40
Alvincz ... (1) ...	4-58		10-47	7-18	11-25	12-46
Gyalaférv. ... (6) ...	5-10		11-31	7-39	11-37	12-59
Gyalaférv. ... (1) ...	5-12		11-33	7-43	11-39	1-08
Tévis ... (6) ...	5-33		11-35	8-03	12-03	1-32

Tévis-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Szv.	
	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II	I-III
Tévis ... ind.	2-05	8-17	9-15	3-11	10-46	
Gyalaférv. ... (6) ...	2-30	8-42	9-36	4-17	11-06	
Gyalaférv. ... (1) ...	2-33	8-45	9-39	4-20	11-09	
Alvincz ... (6) ...	2-47	9-01	9-55	4-34	11-23	
Alvincz ... (1) ...	2-50	9-04	9-58	4-37	11-26	
Szászváros ...	3-39	9-32	10-26	5-33	11-51	
Piski ... (6) ...	4-02	10-11	11-05	6-06	12-10	
Piski ... (1) ...	4-17	10-21	11-15	6-15	12-44	
Déva ...	4-33	11-06	11-50	6-34	12-57	
Marsillye (1) ...	5-14	11-28	12-22	7-15	1-26	
Zám ...	5-48	12-33	1-23	7-51	1-51	
Soborsán ...	6-22	1-07	4-15	8-25	2-19	
Marosborsa ...	7-03	1-53	5-07	9-09	2-48	
Konop ...	7-21	2-20	5-25	9-28		
Milova-Odv. ...	7-33	2-35	5-43	9-39		
M. Radna (6) ...	7-45	2-48	5-56	9-53	3-16	
M. Radna (1) ...	7-57	2-58	6-08	10-00	3-23	
Radnabarcza ...	7-58	3-07	6-15	10-07		
Opálos ...	8-05	3-16	6-21	10-14		
Opálos megálló ...	8-11	3-22	6-28			
Gyerek Mene ...	8-18	3-35	6-36	10-25		
Maroscsicsér ...	8-30	3-48	6-53	10-37		
Óthalom ...	8-35	4-03	7-06	10-48		
Arad ... 6 ...	8-51	4-20	7-20	11-00	4-11	

Budapest-Arad.								
Állomások	Szv.		Gyv.		Szv.		Gyv.	
	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II	I-III
Budapest kpu. ... ind.	7-05	7-50	1-35	2-10	5-00	9-56	11-23	
Kőbánya felső p. u.		8-00	1-45		5-14	9-43	11-34	
Rákóczi ...	7-20	8-07	1-51	2-23	5-14	9-58	11-47	
Maglód ...	7-40	8-34	2-15		5-33	10-27	12-15	
Gyömrő ...		8-44	2-24		5-52	10-36	12-24	
Mende ...		8-51	2-31		6-01	10-44	12-32	
Tápiószecső ...		9-02	2-42		6-10	10-53	12-41	
Nagykátán ...	8-17	9-33	3-17	3-12	6-09	11-23	1-23	
Tápiószecső ...		9-51	3-32		6-18	11-32	1-32	
Tápiószecső ...		10-00	3-41		6-27	11-41	1-41	
Ujszász ... ért.	8-46	10-13	3-53	3-41	6-36	12-11	2-01	
Szolnok ... ért.	8-48	10-15	3-54	3-42	6-37	12-12	2-02	
Szolnok ... ért.	9-06	10-36	4-12	3-59	6-56	12-30	2-20	
Szajol ... ind.	9-21	11-02	4-32	4-08	7-12	1-06	2-55	
Szajol ... ind.	9-37	11-25	4-51	4-19	7-31	1-25	3-13	
Pusztatényő ...		11-35	5-03		7-39	1-33	3-21	
Pusztapó ...		11-46	5-15		7-44	1-43	3-32	
Mezőtúr ... ért.	10-12	12-06	5-40	5-50	8-03	2-13	4-11	
Gyoma ... ért.	10-13	12-10	5-44	5-10	8-03	2-18	4-16	
Mezőberény ... ért.	10-37	12-34	6-11	5-10	8-20	2-44	4-52	
Mezőberény ... ért.	10-44	12-41	6-19	5-11	8-28	2-52	5-00	
Békés-Földvár ... ért.	11-05	1-07	6-23	5-13	8-33	3-01	5-11	
Békés-Földvár ... ért.		1-16	6-33	5-38	8-43	3-11	5-21	
Békés-Földvár ... ért.		1-18	6-35	5-39	8-45	3-13	5-23	
Békés-Csaba ... ért.	11-23	1-31	7-13	5-50	9-26	3-35	6-03	
Ujkigyós ... ért.	11-27	2-05	7-17	5-57	9-30	3-39	6-07	
Kétegyháza ... ért.	11-45	2-23	7-35	6-16	9-44	3-57	6-25	
Országút ...	11-46	2-33	7-35	6-17	9-44	3-57	6-25	
Bánhidai major ...		2-44	8-13			5-08	7-20	
Lökősháza ...		2-51	8-20			5-15	7-29	
Kürtös ...	12-12	3-06	8-28		9-46	5-23	7-44	
Sofronya ...		3-16	8-38		9-53	5-31	7-55	
Arad ... ért.	12-32	3-31	9-58		10-28	5-57	8-19	

Panketa-Gyerek-Arad.												
Állomások	Szv.			Gyv.			Szv.			Gyv.		
	I-II	I-III	I-III	I-II	I-III	I-III	I-II	I-III	I-III	I-II	I-III	
Panketa ... ind.	5-41			8-22			11-03			13-44		
Muszka ...	5-38			8-19			11-00			13-41		
Galsa ...	5-35			8-16			10-57			13-38		
Világos ...	5-32			8-13			10-54			13-35		
Livágos ...	5-29			8-10			10-51			13-32		
Kovácsi ...	5-26			8-07			10-48			13-29		
Aradkövi ...	5-23			8-04			10-45			13-26		
Gyerek ...	5-20			8-01			10-42			13-23		
Szabadhely ...	5-17			7-58			10-39			13-20		
Maroscsicsér ...	5-14			7-55			10-36			13-17		
Mondorlak ...	5-11			7-52			10-33			13-14		
Mondorlak ...	5-08			7-49			10-30			13-11		
Óthalom ...	5-05			7-46			10-27			13-08		
Mikélaka ...	5-02			7-43			10-24			13-05		
Uj-Mikélaka ...	4-59			7-40			10-21			13-02		
Arad-Radnai-ut ért.	4-56			7-37			10-18			12-59		

Arad-Gyerek-Panketa.												
Állomások	Szv.											

Főzzön

és izlelje meg
a frissen pörkölt
és nem zománczott

Marokkói

pörkölt

kávé

keveréket

a „Kávé-
király“-tól

Arad, Forray-utca

1/2 kilós próbacsomag

50 fillér.

Használt ólom megvételre kerestetik.

368—1914. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Farkas-utca kövezése és csapadékvíz elvezető csatornával való ellátása iránt a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételezeten f. évi június 8-án d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenyárgyalást tart.

Kikiáltási összeg 4896 korona 80 fillér.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban lévő munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kö elesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni, és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízha óságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be.

Az elkésett vagy szabálytalan ajánlatot nem vesszük figyelembe.

3. Az eredeti költségvetés a városi mérnöki hivatalban megtekinthető. Az ajánlatok a kikiáltási ár és a százalékos engedmény számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatához 5% bánatpénznek a városi pénztárban való letétét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó cement kizárólag hazai gyártmányu legyen. A kövezéshez használandó körül minta mutatandó be, valamint a bánya megjelölendő.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpénzt 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Az ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó az szállítási feltételeknek részben vagy egészben eleget nem tenne: jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére mással végeztetni.

10. Az ajánlatban világosan és határozottan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

11. A versenyárgyalás a fent jelzett napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők vagy igazolt képviselői jelenlétének.

12. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

13. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülömben pótajánlatokat.

Arad, 1914. évi május hó 27-én.

A gazdasági szék.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Vendéglő megnyitás.

Tisztelettel értesitem Arad város közönségét, hogy a **Török Gábor-utcai** sportteleppel szemben lévő

Sport-vendéglőt

a mai napon átvettem és azt tovább személyesen fogom vezetni.

Főtörökvésem oda irányul, hogy igen t. vendégeimet a legkitűnőbb italokkal és ételekkel szolgáljam ki.

**Kitűnő hegyi borok
és Rézvény sör!**

Szíves látogatást kérve, kiváló tisztelettel

Holstein Dezső

8442

vendéglős.

Vasár- és ünnepnap zene!

365—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 122 drb. rendfriegénységi nyári posztósapka, 18 drb. hivatal-szolgá nyári sapka és egy drb. tisztü tűzoltó posztó sapka szállítása iránt folyó év június hó 2-án d. e. fél 11 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: rendfriegénységi sapka 8 korona 60 fillér; hivatal-szolgá sapka 8 korona 40 fillér és tisztü tűzoltó sapka 7. korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok a %os engedmények feltüntetésével nyújtandók be, ajánlatához sapka minták is csatolandók és abban a jótállás is megjelölendő, — az ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi május hó 18 án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nyomatványok

esetben kivételben készülnek

az Aradi nyomda r. t.-nál.

A Tavaszi erős napsugarak és szelek ellen

arc- és kézbőrének megvédésére a leg-
hasznosabb az általános közkeveltségű

eredeti Kárpáti-féle

Benzoe Creme Ara 1 Kor.

és Benzoe Tejszappan Ara 70 fillér,

a mely szeplőket, arcfoltokat és minden
arc tisztátalanságot az arcról meglepő
gyorsan letisztít.

Készíti és postán szétküldi

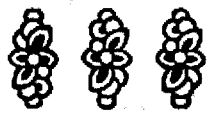
Kárpáti János

gyógyszertára

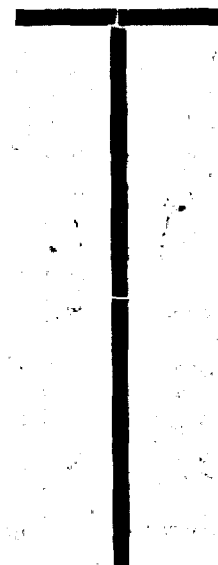
Arad, Boros Béni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség
nem számíttatik fel. 7081

**Szigoruan
szabott árak**

**Megyei és vá-
rosi telefon
421.**

Urasági libériák és kocsis öltönyök.

Legnagyobb választékban kitűnő ma-
gyarszabó munkával, legolcsóbb szabott
árak mellett legjobban beszerezhetők

Szántó Mór és Társa Arad,

Színház-épület Aczél Péter-u. sarok!
Nagy képes árjegyzéket, bérmentve
bárhova küldünk. ∴ ∴ ∴

2200